

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXIII, Ч. 11
YEAR XXXIII, No. 11

ЛИСТОПАД — 1980
NOVEMBER — 1980

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Л. РИХТИЦЬКИЙ — Перший Листопад	1
ЄВГЕН ОРЛОВСЬКИЙ — Не криза Афганістану, а криза Заходу	3
БОГДАН ЛІВЧАК — Спогади про бойових друзів	7
ВАСИЛЬ РОЗУМ — Автопортрет...	10
ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Третій рік Хмельниччини	12

СТОРИНКА ОЖ ОЧСУ

ОКСАНА КЕРЧ — В обороні Націоналізму	14
Загальні Збори ОЖ ОЧСУ в Нью Йорку	16

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ

Праця Відділів ООЧСУ в Гемпстеді, Чікаго, Клівленді, Маямі	18
--	----

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

ЛЕОНІД ПОЛТАВА — „Англія зближька“ (Рецензія)	20
Резолюції АДУК до XIII Конгресу Вільних Українців, УККА	22
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — „Малоросійська ковбаса“ (Фейлетон)	

ВІДБУЛИСЯ З'ЇЗДИ ООЧСУ І ОЖ ОЧСУ

У КІНЦІ ЛИСТОПАДА 1980 ВІДБУЛИСЯ В НЮ ЙОРКУ XIX З'ЇЗД
ООЧСУ І VI З'ЇЗД ОЖ ОЧСУ, НА ЯКИХ — НА СПІЛЬНИХ СЕСІЯХ — ВИ-
СТУПАЛИ ПРОВІДНИК ОУН ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО І РЕД. СЛАВА СТЕЦЬКО
З ЕВРОПИ.

ГОЛОВОЮ Г. У. ООЧСУ ОБРАНО ПОР. ЛЕВА ФУТАЛУ; ПОПЕРЕД-
НЬОМУ ДОВГОЛІТНЬОМУ ГОЛОВІ І СПІВВОРЦЕВІ ООЧСУ РЕД. ІГНАТОВІ
БІЛИНСЬКОМУ ПРИСВОЕНО ЗВАННЯ ПОЧЕСНОГО ГОЛОВИ ООЧСУ В ПО-
ДЯКУ ЗА ВИДАТНУ ПРАЦЮ. ГОЛОВОЮ Г. У. ОЖ ОЧСУ ОБРАНО МГР.
УЛЯНУ ЦЕЛЕВИЧ.

ДОКЛАДНО ПРО З'ЇЗДИ, ЯКІ НАДХНУЛИ УЧАСНИКІВ ДО ДАЛЬШОЇ
ПРАЦІ В ІМ'Я ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ З РОСІЙСЬКОГО ЯРМА, ЧИТАЙТЕ
В ПЕРШОМУ ЧИСЛІ „ВІСНИКА“ З 1981 РОКУ.

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНИ!

ВІСНИК

Л. Рихтицький

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Для західньої віткі українського народу Перший Листопад став смолоскипом історичного збудження на хмарній міжнародній сцені 1918-го року. Завершений пізніше в Києві Акт Соборності поклав велику історичну печать на дальшій долі нашого народу, і розпочатий тоді бій за волю України вже не завмер. Перший Листопад, як і Акт 22 Січня, став надхненням поетів і мистців кисти, письменників і композиторів. На ньому виросло покоління, що взяло за роги ворожу дійсність, покоління Організації Українських Націоналістів. З нього виросла національна гордість українського народу, його тверда віра у свої сили, у свою правду, у свою велику місію на Сході Європи — місію її перебудови у вільному дусі Прометея.

Для української людини сьогодні Перший Листопад, разом з іншими великими датами нашої новітньої історії, це джерело надхнення, центр національних емоцій, рушійна сила нашого нестримного походу до останньої перемоги над ворогами України. Перший Листопад — це близькучий етап, безсмертна медаля хоробрих, невмирущих, нескорених, яких легіон сьогодні опанував всю Україну у величезному духовому зусиллі готовувань до завтрішнього триумфального дня.

Але кожна медаля має дві сторони. Ми не були б зрілим народом, якби дозволили себе залити світлом геройчного зриву і не згадали також і тіней, що неминуче супроводжають кожний вибух вогнів і світел.

Уміти програти є, звичайно, далеко важче, як уміти виграти. Ми програли. Ми не досягли наміченої цілі. Ми все ще в дорозі до неї. Ми продовжаемо нашу боротьбу і готові продовжати її до перемоги, щоб забезпечити українському народові його вільне місце на землі, в народів вольнім колі.

Чому ми програли? Чому наше велике, історичне зусилля не увінчалося успіхом?

Ми ще до сьогодні носимо зерна можливого неуспіху в нас самих. Ми спалахнули живим вогнем українського духа — але ми тільки спалахнули. У

нас не вистачило сил розпалити велику національну пожежу, розвинути колосальні прaporи всенациональної революції, підірвати нашими емоціями і діями могутні мільйонові українські маси і кинути їх разом із нами у цей великий бій. Ми залишилися великі серцем і слабкі числом. У нас тоді, як і тепер, існувало та існує велика кількість опонентів малодухів, байдужих до великої ватри великого народу. Їм байдуже було тоді, чи втримається Україна, чи ні, їм байдуже й тепер. Вони свою колосальну енергію виливають не у боротьбі з ворогами, але у боротьбі із власними земляками, у боротьбі із власними Крутянцями — але не тому, що вони нібито люблять наших ворогів, ні! А просто тому, що їм не хочеться за жадну ціну, навіть за ціну втрати волі й незалежності, стати солідарно у єдині, спільні лави — до спільної боротьби, рам'я-в-рам'я, плече-в-плече. Вони не хотять стати з нами — і вони не стануть ніколи самі. Їх не було з нами на полях боїв, і їх немає сьогодні на наших академіях. Для них не існує Петлюра, Міхновський, Коновалець, Чупринка, Бандера, — але вони масово приходять на танці і забави. Вони не прикладуть своїх міцних рук до спільної справи, але вони завжди знайдуть сотні перепон і тисячі виправдань, щоб не показати світові, які ми сильні і як нас, українців, багато.

Тому ми програли. Нас було просто замало. Святуючи нині чергову річницю Першого Листопаду, ми з жалем згадуємо нагоду. Але ми розгортаємо нашу працю, щоб цей стан змінити, щоб наших братів-земляків до спільногого фронту притягнути, щоб ми стали на фронт боротьби всім нашим народом, великим народом в Україні і по всьому світу!

Чи нам це вдасться? На диво, наперекір минулому досвідові, напроти моря пролитого чорнила, проти надії — надіємся і віримо, що це станеться, що дух великого Хмельницького охопить наш край і нас усіх і що у вогні визвольного бою спалахне вся Україна. Більше того, що ми понесемо цей вогонь

на ворожу землю, що ми покараемо ворогів наших за злочин трьох сот років окупації! Бо ми можемо це зробити! Хмельницький показав нам шлях, а його кінцевої помилки ми вже не повторимо. Ми закінчимо нашу святу національну війну новим Конотопом, не Переяславом!

Тільки нехай наші дорогі земляки кинуть дрібні непорозуміння, скерують спільно нашу національну енергію проти наших ворогів, а не проти себе самих. Поставмо нашу національну солідарність на чільне місце нашого порозуміння, бо ж українець українцеві не ворог, а земляк, приятель, друг і подруга. Наша народна приповідка каже, що свій, якщо не заплаче, то хоч скривиться. А ворог нас убиває, нищить нашу культуру, нашу мову, краде наші національні скарби, грабує наше добро, нищить нашу країну, землю, на якій наші діти і внуки мусять жити в майбутньому.

Тільки спільними силами ми зможемо обернути цю темну сторінку світлої медалі і гордо показати собі і світові полум'яні наші душі і серця.

Тільки таким національним зусиллям закінчимо славне діло, розпочате батьками, і тільки тоді станемо знов людьми, вільними людьми вільної України. Тільки тоді здобудемо всі права, які дає своя держава. Тільки тоді перестанемо тинятися по світу і жити вдома в неволі, — в „УССР“, — і; тільки тоді величатимемо пам'ять наших геройів з честю і чистою національною совістю.

СЛ. П. ЛЕВ Б. НОВИЦЬКИЙ

У серпні 1980 р. в Сіднеї, Австралія, на 49-му році життя трагічною смертю в автомобілевій катастрофі загинув сл. п. Лев Богдан Новицький, народжений 13-го серпня 1921 року в Дрогобичі, Україна.

Покійний був довголітнім Тереновим Провідником Організації Українських Націоналістів, провідним членом Українського Визвольного Фронту та загальнозвінаним авторитетним діячем у політичному та суспільно-громадському житті української громади в Австралії.

Горем прибитій Дружині Анні складаємо наші ширі й дружні вислови глибокого співчуття.

Похорон Покійного відбувся 12-го серпня ц. р.
Вічна Пам'ять!

Президія Світового Українського
Визвольного Фронту

ТУСМ ПРО ТАК ЗВ. ГЕЛЬСІНКСЬКУ УМОВУ

Дня 28 вересня у великій залі Дому ОУВФронту відбувся панель: п. Андрій Прятка промовляв на тему „Солженичин і п'ята колона рос. імперіялізму“, п. Роман Зварич — Гельсінкська уода напередодні Мадриду“ і перший за пляном доповідач-панеліст, проф. Симон Вожаківський, який мав говорити на тему так зв. „Партократії“, був перешкоджений і не взяв участі.

Після численних прикладів перший доповідач прийшов до висновку, що рос. дисидент Солженичин намагається з-за кордону на майбутнє рятувати цілість Російської імперії. Солженичин стверджує, що комунізм як такий — повністю збанкрутівав, то як же збанкротований комунізм може поневолювати далі світ? Не комуністична ідеологія, а російський імперіялізм діє нині у світі: „Російський комунізм побудований на засадах російського характеру й історичного імперіялізму“. Солженичин це намається маскувати і тому закликає Захід не вживати слова „Росія“ при означенні „СССР“, хоча володарем СССР — тієї тюрми народів — є Росія і вона відповідає за всі злочини внутрі й назовні, включно з інвазією на Афганістан.

Другий панеліст, п. Роман Зварич, ствердив, що Гельсінкська уода була підписана лише 35 державами, без участі України навіть у формі колоніально-маріонеткової „УССР“, і що той документ не має правового значення — це лише щось на зразок побажань. Уода так складена, під тиском Росії, себто СССР, що майже кожну точку можна по-різому трактувати. Гельсінкська уода є по-родженням і потвердженням так зв. духу детанту. Третій кошик уоди говорить лише про права людини, але не націй і народів, і в нім є точки, які одна другу касують, але стверджено постулюють непорушності кордонів, у тому ж СССР (включно із загарбаними Росією країнами-сателітами). Навіть названі там „людські права“ є дуже мізерні та і їх не можна насправді контролювати, бо ГУода забороняє „втручатись“ у справи ін. держав.

Гельсінкські Групи в СССР розпочалися в Москві, ствердив доповідач. Київська Група, виступаючи в обороні людських прав в Україні, з легальної точки зору, на базі так зв. конституції ССР і УССР, насправді не має правової міжнародної бази, бо УССР не підписувала ГУомови. Олесь Бердник закликає ОН „зареєструвати Україну, як російську колонію“, — це є вірне трактування національного і людського поневолення України, а не Григоренківська „партократія“. Оприлюднення імен діячів, членів Гельс. Групи в Україні, лише допомагає московському КГБ виловлювати передових українців, які могли б далеко більше зробити в підпіллі — для рідного народу.

Після доповідей відбулася жвава дискусія. На доповіді був присутній віцепрезидент УККА п. Володимир Мазур. Сподіваємося, що виступи обох доповідачів, провідних діячів ТУСМ, будуть оприлюднені в пресі. (л. п.).

Євген Орловський

НЕ КРИЗА АФГАНІСТАНУ, А КРИЗА ЗАХОДУ

(Де воля до боротьби?*)

На тлі чергової агресії москалів проти Афганістану й безсильності Заходу, включно з ЗСА, унаявнилася у цілій ширині всебічна криза вільного світу. Це є передусім криза здатності до великих рішень, брак волі ставити будь-який спротив, заколихання у добробуті, у незацікавленні завтрашнім днем. Заходні держави зосередили увагу на безконечний зрист державних вигід (велфарстейт), всезростаючих заробітків без огляду на майбутнє, без турботи, що через одну ніч хвиля большевизму може заляти їхні матеріяльні блага й може прийти великий концтабір, нужди, терпінь, терору й розpacі. Заколиханий гедонізмом Захід, спить. Хто не обіцяє зросту добробуту, той програє вибори. Воля до боротьби не існує. Ідея нації, патріотизм, горіння якоюсь великою ідеєю, ідея жертвового християнства слабне, а приходить християнство вигоди, без зренчення особистого. Захід знайшовся в ідейній, моральній, світоглядовій кризі! Вибори виграє той, хто приховує перед народом страшні проблеми цієї доби неспокою, небезпек, загрози всезнищення з боку большевизму! І немає нізвідки для цього поки що порятунку. Хто має відвагу вказувати на большевицький потоп, стає непопулярним, „фашистом“, паліячем війни. Спроба през. Картера ставити спротив Росії — не знаходить зrozуміння й підтримки. Картер, який прийшов до влади в найбільшій потузі світу, не приготований на свій пост, не простудіював історії російської загарбницької нації. Цю необізнаність він виявив безприкладним в історії державних мужів світу ствердженням, що він просто тепер переконався, що його... Брежнєв обманув. Невже вся історія Росії не вказує на закономірність розвитку російської експансії? Президент Картер повинен був прочитати принаймні один підручник історії імперії, яка була й є смертельною загрозою для усього світу! Він не читав — виходить — навіть невеликих праць, але суттєвих для пізнання духовності росіян — Н. Бердяєва, уродженця Києва, політичного малороса, але знаменитого аналітика російської духовності й одного з небагатьох оскар-

жуваців російської нації за її притаманний імперіалізм і месіянізм, чого навіть не вивчив П. Григоренко, а чого не хоче знати А. Солженіцин, який обороняє російську імперію.

Афганістан — історичний об'єкт російської агресії

Афганістан стояв в історичному пляні загарбництва Росії завжди на порядку денного москалів царського чи большевицького режиму. Й це історично доказане. През. Картер заявляє, що він попереджав Брежнєва стосовно нападу, але це є насправді наївність. Суть не у таємному попередженні, але у спроможності поставити збройний опір. Чому през. Картер не зробив тієї перестороги прилюдно? Тому сумніваємося, чи він дійсно перестерігав і — скомпромітувався. З причини браку волі до боротьби — немає глобальної стратегії проти російської імперії. Усі ці т. зв. доктрини Трумана, Ніксона, чи Картера, контейнменту Далеса, співіснування, детанту — це є зеро в обличчі поспільно здійснюваної глобальної стратегії Москви. Афганістан — це лише черговий крок логічного розвитку політично-стратегічного концепту Москви. Це не є ніякий „курцшлюс“, це не є ніяке стихійне рішення, чи забороло для Москви перед якоюсь „загрозою“ з боку Заходу (як думає Венер), а просто поспільність здійснюваного від століть пляну російського загарбництва.

Національно-визвольні рухи загрожують постійно з середини розвалом імперії. Щоб втримати її, необхідно мобілізувати на нові загарбництва шовіністичні месіяністичні інстинкти російських мас!

Сучасний плян Росії ясний і простий: захопити нафтovі поля Близького і середнього Сходу, і в поєднанні з посіданням країн африканських сирівців, якими живе упомисловлений Захід, зокрема західня Європа й Японія, відняти західню промисловість від цих джерел і покласти її на лопатки. А це означає капітуляцію західної Європи без термонуклеарної війни і взагалі війни — перед Москвою. Рахунок цілком простий. Це не важливе, що найперше Москва окупує чи здобуває під свої впливи: Кубу, Етолію, Анголю, Мозамбік, у Південній Америці, або в південносхідній Азії, В'єтнам, Камбоджу, Ляос. Усе це другорядне з погляду загальної полі-

*) Скорочено з техн. причин.

тичної стратегії Москви — загарбання світу. Москва чекає й шукає м'яке підчрев'я цього чи того континенту, геополітичного комплексу, ѹ у хвиліні пустки — негайно включається збройною диверсією, розкладом, а врешті ініціє „запрошення заприязненого“ уряду, тобто нею наставленої агентури (йому „допомагати“ вмаршом війська) і через короткий час уже жертва в її клішах — на очах усього світу! А тоді знаходяться Брандти, Бари, Венери, Бастіяни, які виліплюють її загарбання будь-як, бо й так політична освіта й політичне знання широких народніх мас Німеччини чи Франції або Італії, зокрема стосовно комплексу СССР, чи Азії, або Африки рівняється політичному знанню нашого учня народньої школи. Зрештою, навіть деякі німецькі чи французькі політики своїм знанням національного комплексу СССР стоять на рівні політичних анальфабетів, для яких українці, білоруси, росіяни — це все одно!

Не „совєти“, ради, але москалі! Це, м. ін., вияснення суттєвого деталю. Але він свідчить про дуже важну справу: тотальне незнання або нехтування найважливішого комплексу для перемоги — поневолених націй!

За гльобальну політичну й військову стратегію Заходу

Якщо ми усвідомляємо той факт, що москалі йдуть на завоювання світу, тоді мусимо мати гльобальну протистратегію! **Немає кризи Афганістану, але є криза Заходу без керма й вітрил!** Афганістан це є закономірний крок на шляху Москви. Таким буде Іран, Сауді-Арабія, Тайланда, Латинська Америка, Африка з Родезією включно! Це не важне, хто прийде зараз на чергу! Гльобальна стратегія включає елемент несподіванки теж. Чи Анголя, Етіопія вже не вказували напрямку Пентагонові? В'єтнам, Камбоджа? Чи той факт, що російська імперія має найбільшу сухопутну модерну армію світу, найбільшу морську воєнну флоту, розділену на всіх світових океанах і морях, з захоплюванням при кожній нагоді нових мостових причілків для неї, де є лише нагода (останнє в Індійському океані). Треба бути або большевицьким агентом, або політичним анальфабетом, або за всяку ціну бажати бути при владі шляхом обдурування народу при виборах, щоб не розуміти, що такої воєнної потуги ніхто не розбудовує на те, щоб оборонятися. Перед ким? Чей же ЗСА на нікого не нападають, нікому не загрожують.

І це є злочинне порівнювати Афганістан з В'єтнамом. Американці боронили південний В'єтнам і через свою політичну наївність програли, бо йшли проти волі народу, не як гнобителі, але як наївні зберігачі договорів з большевиками. Замість дозволити Демові маршувати з ідеєю визволення північного В'єтнаму — вони токлися безнадійно, щоб програти, не йдучи в офензиву і, головне, не допускаючи Дема до неї! Усі ті, які проклинали ЗСА, тепер мовчать, коли сотні тисяч в'єтнамських робітників тоне на дні моря, втікаючи з пекла, або мільйони камбоджанців гине від організованого комуністами голоду!

Чи завтра москалі заatakують Перську затоку, чи центральну Азію, чи Близький Схід (підміновують уже Туреччину, Ірак і т. п.), чи якусь південну країну Америки, чи на Тихому океані — це не суттєве. Для цих різномірних цілей мають усюди приявну флоту, п'яті колони, необхідне озброєння. Нічого Захід не врятує без власного гльобального концепту.

Нічого не поможуть виключно військові категорії воєнної стратегії Заходу, якої й так Захід не має, як показали Афганістан, Анголя, Етіопія, Мозамбік, Південний Ємен, Куба, якщо Захід не узгляднить, ідеї політичного визволення поневолених у російській імперії народів...

НАТО через брак волі до оборони європейців здане виключно на рішення і риск ЗСА. Європейські члени НАТО (у тому теж Німеччини) мусять зфінансувати свою власну, розбудовану багато більше, атомову зброю, а не виключно приневолювати ЗСА на найбільші видатки й жертви американського народу. Більше того, НАТО, не включене в гльобальний комплекс, залишає всі континенти поза Європою виключно за оборону з боку ЗСА. Взаємини ЗСА-Китай, оборона вирішального для західної Європи географічного комплексу Близького Союзу, Африки — належить виключно до можливої гльобальної стратегічної доктрини чи стратегії ЗСА, якої не існує; треба дивуватися, що де Голь розбудував свою власну атомову збройну силу проти волі ЗСА. І це, як виходить, випадалося, коли дивимося на розвиток агресії москалів. Це не означає нашого погодження з опортуністичною проросійською політикою французького уряду, який егоїстично прагне, щоб ЗСА витягали за нього каштані з вогню в інтересі Франції. Західна Європа мусить зрозуміти, що вона мусить стати

партнером ЗСА, розбудування свою власну воєнну силу... Західня Європа має бути партнером ЗСА з тими самими цілями: розвалу російської імперії при помочі **поневолених націй**, як ключевого чинника нової глобальної стратегії, як партнера, як **нової надпотуги!**

**За розбудову конвенційних збройних сил
і фльоти, зокрема повстанських сил**

Нова воєнна стратегія глобального характеру мусить першочергово розбудувати конвенційні збройні сили, розбудувати морську воєнну фльоту, а теж стратегічну „пожежну оборону“ в силі декількох десантних парашутних корпусів, які могли б кожнотакожно ліквідувати наглі напади москалів на безоборонні країни типу Афганістану чи Анголі, а може незабаром Родезії. Очевидно, в пляні глобальної стратегії можуть бути поділені ролі, коли врахуємо необхідність включення т.зв. третього світу у військову й господарську співпрацю з Заходом незалежних держав Африки й інших позаєвропейських континентів, при пошануванні їх незалежності. Західня Європа могла б більше уваги присвятити, напр., Африці, Близькому Сходові, а ЗСА більше уваги обом континентам північної і південної Америки, і в цілому Далекому Сходові з Тихим океаном. В Індійському океані, Перському заливі повинні б разом ділитися обов'язками американці й західні европейці. Очевидно, це не є ніякий механічний поділ завдань і обов'язків, але наголошування комплексів, де одні чи інші мали б менші, чи більші завдання, хоча насправді разом мусили б діяти, за одним пляном, якщо мала б бути перемога над російськими загарбниками! Проте ж далекосяжна, розглядана на остаточну перемогу стратегія — ні до чого, якщо вона **не включає найважливішого чинника — надпотуги поневолених націй на чолі з Україною!** Усі воєнні плянування без цієї надпотуги врешті-решт будуть безуспішні і скінчаться програною Заходу, такою, як Гітлера, чи Наполеона. Цетерум цензо: **без національно-визвольних революцій уярмлених націй немає перемоги Заходу над російською імперією!**

**Без концепції розвалу імперії — немає
спільногого фронту**

У глобальну військову й політичну стратегію мусить включати Заход повстансько-революційну

визвольну війну уярмлених націй, на чолі з Україною. Без узгляднення цього вирішального чинника у боротьбі проти кожної імперії, а зокрема проти російської, немає виглядів перемоги...

УПА-ОУН здійснювала свою власну концепцію визволення у спільному фронті поневолених націй, тобто двофронтову визвольну війну — і ця концепція залишається незмінною для ОУН понині. Це означає у випадку повторення аналогічної міжнародної ситуації, ОУН-УПА здійснюють власнопідметну окрему українську політично-визвольну концепцію зі своєю військово-повстанською й політичною стратегією, незалежно від того, чи це буде у випадку Китай проти ССР, чи Заход проти ССР, чи інші спільні зусилля великорідженів проти ССР. **Спільногого нашого фронту з ними, без визнання концепції розвалу імперії і відвоювання УССД — не буде.** Це Заход мусить безсумнівно знати. У спільному котьолок з єдинонеділімцями революційних сил України й інших поневолених народів не зведуть, ані своїх антисамостійницьких імперіалістичні плянів стосовно України й народів АБН здійснювати не може ані червоний Китай, ані теж будь-які західні one world — утопісти!

Отже, центральною справою глобальної стратегії Заходу мусить бути удар у серце імперії й системи, а не виключно в периферії, тобто жаден контеймент, чи рівновага сил, бо кожна із дотеперішніх оборонних концепцій Заходу означає його повний провал. За часів Трумена Заход був виключеним посідачем атомової зброї й міг примусити ССР до відступу, а навіть міг розправитися з ним достаточно й завалити імперію. Це не сталося й через різні фази — „стримування“, співіснування, розрядки — Заход докотився до концепції рівноваги сил між двома надпотугами, що вже перетворилося у військову перевагу російської імперії!

Розв'язка лежить виключно у розвалі зсередини імперії й системи, а не лише у перевазі, у наздогнанні зброєнням імперії. Лише визвольний націоналізм уярмлених націй є ключем розв'язки світової кризи! Не є ним one world — утопія (тобто світовий уряд). Не виключно військово-технічна перевага Заходу, але передусім озброєні національно-визвольною ідеєю уярмлені народи! Визначну роль відіграватимуть теж релігійні ідеї, поєднані з національними...,

Російська нація є в клішах оточуючих її ворожих сил ззовні і всередині імперії з боку понево-

лених народів. Японія, Китай, західні нації, народи Близького, Середнього, Далекого Сходу, центральної Азії, південносхідної Азії... Раніше, чи пізніше загрозу Росії зрозуміють теж ті, які її ще не розуміють, або засліплені чи обманені інспірованими Москвою фанатиками, наприклад, типу Хомейні. **Вирішальним є ворог всередині — поневолені нації!** Трагедія вільного світу у тому, що він не хоче зрозуміти ключової позиції цієї сили! Дивно, що навіть в обличчі звільнених африканських народів із пут імперії і їх ролі у світі, Захід не вміє витягнути висновків стосовно значення визволених націй з тисячолітніми традиціями, а тепер уярмлених москалями. Якесь дивне засліплення!

За негайні протиросійські заходи

Тепер є дуже актуальне припинення всякої технологічної, фінансової, економічної допомоги, включно зі зерном, для імперії, використання всякої внутрішньої слабості імперії, як це роблять москали, використовуючи кожну слабість західних націй на військовому, внутрішньополітичному й інших відтінках, включаючися в кожну відкриту на Заході щілину. Використанняожної, у тому господарської слабості імперії, а найперше підтримка національно-визвольної революційної боротьби поневолених націй! Погляньмо на акцію Москви, наприклад, у Африці! Бойкот Олімпіади — це є мінімум, на який навіть не може Захід спромогтися! Це є жах і доказ повної моральної деградації, упадку всякої чести й гідності не лише національної, але чисто людської! **Психологічна, ідейно-політична війна в дусі поневолених націй — істотний чинник для скріплення революційно-визвольних акцій!**

Західні держави мусять організувати всебічну освідомлючу акцію серед своїх громадян, зокрема молоді, на відтинку її мілітаризації, патріотичного виховання, освідомлення про факт існування бага-

тонаціональної імперії, а не монолітної держави — ССР! Це є жах, що навіть журналисти й парламентаристи не мають поняття, що ССР — це імперія! Масові засоби інформації мусять нарешті інформувати народи про жахіття большевизму, концтабори, геноцид, русифікацію, а не постійно повторювати лише злочини нацизму, який безповоротно сконав, а людству загрожує батько нацизму — большевизм!

Заява німецьких соціал-демократичних політиків про те, що Німеччина мусить дбати про свої, інші від ЗСА інтереси, стоять на краю капітуляції перед Москвою. Нафта Близького Сходу і сирівці Африки — це є життєвий інтерес Німеччини, а не ЗСА! Це не є великорівневий інтерес ЗСА, але життєвий інтерес бути чи не бути німецькій промисловості, тобто капітулювати чи ні перед Москвою. В Афганістані бороняться інтереси передусім вільної Європи, а не так інтереси ЗСА! У Перській затоці ЗСА боронять не так себе, як усі західноєвропейські нації! Якщо б Перська затока стала російською, Німеччина, Франція, Італія та ін. лежали б у стіл Росії!

Це є безпрецедентне в історії рухів, що боруться буцімто за національну й соціальну справедливість, вправдувати уярмлення чимраз нових народів, щоб утримувати під кнутом уже уярмлені народи! Треба припускати, що завтра прийде заява якогось соціаліста з СПД, що москали мусять зайняти Пакістан або Іран, бо виникла для їх імперії загроза з „боку ісламських народів“ тих країн! Більше того, треба вправдати окупацію завтра західної Німеччини, бо є загроза, що може бути революція в східній Німеччині. А далі, треба окупувати Францію, бо буде загроза для російської імперії з кордонами на Райні від Франції, отже треба її поширити до Атлантики, й так, аж до завоювання усього світу! Тоді вже не буде „загроз“ для тюми народів і людей?

Діждалися ми... Куди йдеш, Окциденте? Де великі, світлі традиції Європи минулого? Де є любов до волі й незалежності, пошана людської гідності, пошана нації й людини? Де є її християнський дух?

Перед Україною велике революційне завдання: оновлення духове, моральне, ідейне, патріотичне й релігійне вільних народів. Може для цього призначив нас Господь, щоб крізь терня й муки йти до лаврового вінка!

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10276

Богдан Лівчак

СПОГАДИ ПРО БОЙОВИХ ДРУЗІВ

Поруч Літопису Української Повстанської Армії (вийшло з друку вже чотири томи) не менше цікавою книжкою є книга спогаді „Бойові Друзі“. Володимир Макар із розповідей друзів її записав і впорядкував до друку. Це збірка спогадів з дій ОУН у 1929-1945 роках, видання Видавничої Спілки „Гомін України“ і Дослідного Інституту „Студію“, Торонто — Канада.

Упорядник В. Макар особисто їздив до окремих друзів, які з ріжких причин самі не могли такі спогади виготовити. Він записував їхні спогади, а пізніше виправляв, а також при допомозі інших друзів їх уточнював і доповнював. Це справді дуже мозольна праця, але тим більше цінна.

Як пише В. Макар, це буде у майбутньому причинком до написання справжньої історії наших недавно минулих десятиліть. З глибини серця треба подякувати В-тву „Гомін України“ за видання цієї цінної книги.

Про кого і про що ці спогади? Хто є персонажами цих, не раз дійсно трагічних подій?

Це молоді, часом навіть малолітні юнаки і дівчата, які любили нашу Батьківщину-Україну до загину, які власним життям засвідчували клич „Україна понад усе“. Це були діти українського народу, діти України. Не має права ніхто із сучасних модерністів називати їх неопоганами. Сам Ісус Христос сказав, що немає більшої любові, як віддати своє життя за друзів своїх, за Батьківщину. А вони склали своє буйне молоде життя за Віру Христову, за Його Церкву і за Батьківщину, змагаючись за її волю.

Перечитуючи книгу сторінка за сторінкою, знайшов я багато особистих друзів, або спогади про них, серед яких обставин вони зійшли у засвіти, не покидаючи до останньої хвилини ні віри, ні зброї. Чимало знайшов і таких, з якими не був особисто знаймой. Є в книзі і такий момент, де і я й інші друзі, хоча і незначно, а таки заторкнені у дії.

Та найціннішим є у цій книзі спогади про наш актив, про наших провідних членів ОУН. Це спогади бойових друзів, які діяли у ріжких роках під трьома ріжними займанцинами, зайдами на нашій прадідній землі. Ті зайди без жадного милосердя, вогнем і мечем хотіли вибороти собі право на наші

предвічні землі. Ними були: поляки, москалі, німци, і знову москалі, які і посьогодні жорстоко розправляються з борцями за волю України.

І зараз є ще серед нас „мрійники“, які снують „пляни“ про якесь „слов'янське море“, до якого повинні влитися слов'янські ріки. Добре, що один та-кий мрійник вже дещо порозумівав, зробив передгороду у цім слов'янськім морі, відділив москалів від слов'янського моря.

Тверда дійсність показує нам, що інші слов'яни — поляки, чехи, словаки — ще й досі не визбулися своїх імперіалістичних побажань.

Візьмім поляків і їхні зазіхання на наші землі. Вся історія показує, що вони тільки вогнем і мечем хочуть поширювати свої граници. Колись за часів Хмельницького, чи ще раніше воювали поляки з нашими предками, саджали на палі зловлених козаків, здириали з них шкіру пасами... Так і в модерних часах ляхи попридумували всякого роду тортури і жорстокі знущання над в'язнями-українцями.

Ось як описує у цій книзі Володимир Лобай своє ув'язнення, хоч і немає змоги усе переповідати. Треба підкреслити, що найбільших знущань зазнав не лише Лобай, — тортур зазнавали й другі. По вступних страшних побоях замкнули його в тісну каюту. Це було у Луцьку. Звідти перевезли його до Рівного, до казарменних будинків КОП (Корпус Охорони Пограніча) і посадили у дуже глибокий льох, на 3 або 4 поверхі в долині, де був „кам'яний мішок“, себто каюта, де він міг тільки сидіти на дощчині, або стояти, а лягти не міг. Сидячи хіба міг спати. Була страшна тиша, як у гробі, а на долівці каюти вода — по кістки ніг. Більше місяця просидів він у „кам'яному мішку“.

Страшна смерть на палі, але чи не страшніше тортури у такому „кам'яному мішку“? Такими то благодатями обдарувала панська Польща своїх горожан українського роду.

Ще один приклад, як „людова“ Польща виявляла свій гуманізм. Про це розповідає Іван Кравс-Корній. По перших катуваннях польських опричинків він попрохав води і йому дуже радо це вволили... Використовуючи нагоду при дальшій транспортації, він зумів утекти, але почув в шлунку і в грудях страшні болі. Він зрозумів, що його затруїли тією во-

дою! Щастя хотіло, що ще недалеко були німці, які його і врятували. Вони прочистили йому шлунок, і кілька днів потім їв тільки несолений товщ.

Ще кілька слів, про те, як приймали поляки українців до армії Андерса. Когонебудь виявили — знищували. Треба було добре маскуватися, щоб не потрапити у руки контррозвідки, т. зв. „Двійки“. Про це є у названій книзі. Про це пише також дещо у „Визвольному Шляху“ за липень-серпень 1980 р., у статті „Пам'ятне Різдво“, Вадим Чечва. Його заарештували поляки на терені сучасного Ізраїлю як вояка армії Андерса. Він пише, що був оптимістом та невдовзі в Лягрунь — змінив думку; „Те, що зі мною та іншими робили ляхи в новій Березі Карпівській — Лягруні, — перевищувало набагато разів большевицькі тортури“.

Від себе додам: кажуть, що ген. Андерс був одружений з українкою. Цікаво, чи не доходили до її вух зойки катованих земляжків?

Тепер трохи на іншу тему та деяякі уточнення. У своїх спогадах Андрій Вовк подає на стор. 253 про голодівку в Бригідках у Львові в 1938 р. А 22 березня 1939 р. багатьох студентів забрала польська поліція, прямо із Студентського Конгресу, і посадила у Бригідках; багато забрала поліція і з приватних мешкань, так що більше як двісті осіб опинилися одночасно у Бригідках. Декого звільнili, решта сиділа аж до розвалу Польщі.

Правдоподібно в червні 1939 р. провід політичних в'язнів у Бригідках проголосив одно чи двадцять загальну голодівку, як протест проти тортурування українських в'язнів. Тортурували так, що в'язнів безперервно, 24 години на добу, переслухували (випускали їх на прохід лише у ранніх годинах). Не подаю прізвищ, бо не знаю хто живе, або ні. Один мужчина витримав 24 доби таких тортур, врешті на переслуханні вхопив крісло і кинув

у „хатрака“, і це помогло: перестали його мучити! Одна студентка заломилась на 16-й добі.

Чи допомогла наша голодівка, я не можу багато твердити.

Ще хочу спинитись на втечі трьох українських націоналістів: Петра Башука, Петра Канюки і Ярослава Гайваса.

У книзі „Бойові Друзі“ на стор. 253 читаємо: „Не є я певний, але здається, що Петро Башук і Петро Канюка втікали з Бригідок ще перед голодівкою“, а в дужках: (Втеча відбулася 16 червня 1938, — В. М.).

Можу категорично заявити, що втеча відбулася десь в половині липня 1939 р. Я і усі студенти потрапили до Бригідок щойно в березні 1939 р. Коли б втеча відбулася 16 червня 1938 р., то ми всі, новоприбулі до Бригідок в 1939 р., не знали б про цю втечу.

До цього хочу додати, що нас — дві келії — були якраз на проході коло того, як його звали „курник“, ізолятора, де власне сиділи усі три: Башук і Гайvas на одній келії, а в другій — Канюка і ще один, злодій, який гакож погодився з ними втікати; він був їм потрібний, бо він як злодій визнавався добре на ключах, а було що відчиняти, щоб вийти на вулицю, бо аж четверо дверей! При втечі той злодій був убитий якимсь інспектором тюремним, коли він почав утікати.

Ми, проходжуючись по подвір'ї, чули два рази крик. Це був крик тюремного сторожа, якого Канюка і той злодій заманили в келію, щоб від нього забрати ключі. Мусіли його приголомшити. Думаю, що втеча може і не вдалася б, бо наш сторож стояв під дверими „курника“ і чув напевно крик, але він, може, взяв той крик на рахунок одного божевільного, який був у тюремному шпиталі.

Спинюся ще над статтею Володимира Макара: „Постріл в обороні мільйонів“. Це опис підготови до виконання замаху і саме його виконання. В. Макар переповідає те, що він чув з уст Миколи Леміка, який застрілив у Львові 23 жовтня 1938 р. представника російсько-большевицької влади, спеціального посланника Москви Маілова.

Це був протестний акт ОУН за штучний голод в Україні, де народ пух і гинув з голоду.

В. Макар був разом із М. Леміком у польській тюрмі в Равічі.

Автор пише, що М. Лемік був, як у нас говорилося, „золото не хлопець“. Він мріяв про безстраш-

МОСКВА ЗАСУДИЛА ЩЕ ОДНУ НЕСКОРЕНУ

Випускницю Київського Ун-ту, філологічний факультет, мовознавця і літературознавця Ольгу Гейко-Матусевич, нар. 1953 р., засудила Москва руками своїх зросійщених ступайків в Україні на три роки ув'язнення.

„Суд“ відбувся в серпні 1980 р., і так Ольга Гейко-Матусевич, яка не була в підпіллі, а впісала до Київської Гельсінської Групи, поїхала на важкі муки так, як її чоловік, Микола Матусевич, поїхав на 10 рр. ще в 1977 році. Як чоловіка, так і її обвинуватили в „поширенні нажелії“ на імперську владу.

ні бойові чини, такі, як їх доконували сл. п. Д. Данилишин і В. Білас та інші, на прикладі яких він виховувався. На заклик, що потрібно добровільця для виконання замаху, з якого замаховець ні в якому разі не зможе вийти ціло, Лемик зголосився і його вибрали з-поміж багатьох других.

Йому дали револьвер марки „Оргіш“ і пачку набоїв для вправи. Він дійшов до прецизності у стрілянні. Тоді йому призначили зустріч з кимось „згори“, себто КЕ-ОУН. Прийшовши на умовлений час і місце, він побачив, що підходить до нього людина невисокого росту, худа і з привітною усмішкою на устах... Лише згодом Лемик дізнався, що він говорив із Степаном Бандерою, тодішнім Крайовим Провідником ОУН на ЗУЗ.

Організатор замаху, сл. п. Роман Шухевич, передав йому подрібні інструкції.

Атентат був виконаний 23 жовтня 1933 р. о год. 12.5, а було наказано виконати атентат найпізніше о год. 12.15. Стріл був дуже цільний і смертельний, так що здивим було пускати в москаля ще одну кулю.

Поставивши усіх людей у ждальні під стіну, з піднесеними руками, Лемик намагався вийти з будинку, щоб віддатись у руки польської поліції, та намагання були даремні — не зміг відчинити дверей. Стоючи в коридорі, він побачив, що хтось сходить згори. Лемик пізнав, що то був консул Голубоф, якого опис він мав. Лемик у нього не стріляв, бо мав наказ вбити тільки одну особу в сов. консуляті.

Врешті-решт з'явилися два польські поліцай, які його заарештували. За той час прибуло багато польської поліції. Приглядалися. — Один здобувся на „концепт“ і вигукнув: „Але ж то гайдамацка морда! Слово хонору дає!..“

У комісаріяті Лемик заявив: „Я член ОУН. З її наказу я вбив представника московсько-большевицького уряду, на знак солідарності всіх українців у боротьбі з Москвою та протесту перед культурним світом, проти злочинного вимордування нею українців“.

Більше не могли з нього видобути.

Атентат Лемика і його процес викликав величезне піднесення в масах українського населення на ЗУЗ. На суді Лемика боронив також пок. вже д-р Степан Шухевич. Присуджено кару смерті, з заміною на досмертну тюрму.

Про це, кого властиво убив Лемик — я, так як і інші, дізналися щойно у вільному світі: Москва доклада всіх старань, щоб польські чинники тримали в суворій таємниці, хто був убитий.

Сам Лемик дізнався аж під час процесу, якого москаля-комуніста він поклав трулом. Першого дня процесу під час перерви приступив до нього д-р Шухевич („Старий Шух“) і погратулував Лемикові, сказавши: „Ви вбили с... сина Маїлова, сто разів гіршого пса, як той ідіот Голубоф. Зробили ви „приємну несподіванку“ „тов. Сталінові“...

Як уже згадано, українське населення реагувало дуже додатньо. Навіть у підмосковській Україні населення дізналося про той атентат, бо коли везли трупа Маїлова в Москву, то енкаведисти з московської зграй зганяли напівживих селян по усіх станціях протестувати проти „злочинства“ капіталістичної Польщі та її „прихвостнів“ українських націоналістів. Селяни нишком раділи з цього вчинку, бо знали його мотив і напевно з признанням висловлювались про „хлопців“ з ОУН.

Обабіч Збруча раділи маси народу, та не раділи і зараз не радіють деякі „батьки“ народу. Довгі роки ще вдома ми чули „мудрі“ докори, мовляв, чи то треба було в консуляті у Львові вбивати стороха, а молода людина нидіє зараз у тюрмі...

Пригадую собі, як то наша, таки українська національна преса виписувала всяki „уболівання“ на тему тієї молоді, яку „хтось“ зводить на манівці, а спеціально проливали сльози за неповнолітніх, бо і Лемик був також неповнолітнім. Вистачить сьогодні заглянути в книжку І. Кедріна „Життя, події і люди“, розділ „Політичні процеси“. Тим процесам була призначена у „Ділі“ окрема постійна рубрика „В безконечній черві“. Вже саме зформульовання цієї рубрики показує, як ці батьки народу „уболівали“ над долею дітей, які з мотокою рвалися на сонце, — в ім’я перемоги України.

Згадує І. Кедрин про ріжні інші політичні процеси, які відбувалися перед чи по процесі Лемика, але ні одним словом не заторкнув процесу Лемика. Навіть у списку Прізвищ його нема!

Були й будуть бойові друзі... Та, на жаль, були і є власні недовірки критокомані, не здатні до інших чинів, як підшепти, промовчування, осуджування Героїв.

Василь Розум

АВТОПОРТРЕТ

НА ОСНОВІ „МЕМУАРІВ“ ПЕТРА ГРІГОРЕНКА

(Невесела гумореска)

Я народився в селі Борісовка, на півдні України. Мой батьки були селяни, але рахувалися „півінтелігентами“, бо навчившись огрікультури в німецьких колоністів, придбали собі чимало добра як балалайку, буфет, грамафон і інші предмети, невживані в селі. Моїм виховником був священик Владімір Донський, парох нашого села. Від того чоловіка я навчився багатьох прикмет, що пізніше в советській дійсності стали мені в пригоді.

З моєю освітою, хоч ми вважалися півінтелігентами, не було гаразд. Я вчився в сільській школі, але до ліцею, який був у Ногайську, мене не прийняли, бо я прийшов до запису босий. В мене не було ботінок... Отож середньої освіти я через черевники не здобув і залишився до п'ятнадцятого року життя звичайним селюком, що помогав батькові та дядькові в полі. В 16 років моє життя я опинився під советською владою. Захоплений новим справедливим рухом, я хоч ніби й не бідняк, організував у селі комсомол.

Першим кроком цього комсомолу була допомога в розкуркулюванні моїх односельчан як і „кулаків“ сусідніх сіл. Цю функцію я виконував з переконанням, що роблю справедливе діло, хоч і жаль мені було моого дядька Александра, порядного і доброго чоловіка... з яким я все життя дружив.

Діяльність юного комсомольця звернула увагу відповідних чинників, які мені допомогли доповнити освіту в так званому робфаку, який тривав два роки. Там я навчився достатньо для вступу в середньо-технічну мілітарну школу, в Харкові, яка давала радянській державі так звані технічні кадри. Моя освіта була дуже придатною для майбутньої військової служби, бо завдяки їй і, очевидно, бездоганній партійній поведінці, мене послали у Москву на високі студії до військової школи. Це дало мені професію сапера, який направляв мости та військові споруди на Далекому Востоці чи Сході. Я був уже одружений і мав від першої жінки трьох синів. Один з них був обтяжений спадковою хворобою епілепсії.

Коли прийшла війна в 1941 році, я жив в Москві і мав уже другу жінку, Зінаїду. Ми жили дуже скромно в помешканні її батьків та з дитиною її сестри, що була заслана Сталіном в концтабори. Війна з Німеччиною застала мене на так зв. західному фронті в ранзі полковника. Я працював по своїй спеціальності сапера, але коли в Карпатах став фронт з українськими повстанцями, мені доручили командування бригадою. Я відмовився від цього обов'язку, бо треба було поборювати в Карпатах українських повстанців та воювати з мадярами, які властиво чекали на руских, а я тяжів до моєї другої дружини, яка чекала нашої дитини. Я відмовився і згодом дякував Богові, що гуманна воєнна влада зрозуміла мою

любов до дружини і зовсім не покарала мене за відмову від воєнної діяльності, бо ті з моїх приятелів, які „процищували“ Карпати від УПА, зі слізами на очах розказували про жорстоку розправу не лише із скопленими повстанцями, але й з цивільним населенням, яке допомагало повстанцям. Бог мене оберіг від тих злочинів (і, фактично, рідна советська влада).

Після війни я вже знову в моїй улюбленийі Москві, працюю викладачем у військовій академії ім. Фрунзе та готуюсь до докторату, пишучи тезу на тему „Стратегія в гористому і залісниному краю“. В академії виявилось, що я не є повноцінним советським патріотом, бо маю український акцент і мою вимову важко сприймають московські студенти... Я опинився без праці. Не маючи цивільної професії, щоб заробити на шматок хліба для досить численної родини, я кидався по різних установах і врешті опинився в крамниці з яриною, в Криму. Там я познайомився з бувшими в'язнями, і приступив до їхньої спілки продажу ярини, яка теж займалася торгівлею, але в дуже корисний і незалежний спосіб, обминаючи державні закони.

Отож, я вже в Криму. Крим чудовий! Тут доводилося мені й моїй родині частенько відпочивати, що дало мені нагоду приглядатись до життя татар... Я їх полюбив. В мене прокинулась охота помагати людям, яких наша рідна советська влада жорстоко переслідує за колаборацію з німцями під час війни. Обожнюваний мною Сталін рішив їх переселити вглиб Азії, щоб у Криму з їх не залишилося й сліду. Це було дуже жорстоко. Татари не могли навіть продавати своїх будинків, коли їх вивозили в середню Азію. Мені їх було дуже жаль! Як це так? Не могти продати свою власність! Коли подумати, що в ці часи мало в кого була власна хата, то трохи дивно, що татари їх мали... Всеодно я ім дуже співчував. Навіть забув, як сам, розкуркулюючи моїх селян на півдні України, не думав ніколи про те, що „куркулі“ виїжджаючи також у Сибір, не продавали своїх хат, полів... Про це тоді не було мови, а зараз мені татар страшно жаль!

Так і пробідував я, продаючи ярину, аж додумався до виступів в обороні татар. Ці мої виступи врешті дали мені розголос і право називатись дисидентом, хоч в душі я залишився вірним соратником. Нарешті, як грім з ясного неба, прийшла вістка про смерть Сталіна! Як я гірко плакав! Не знав, як нам жити без нього. Що ми робитимемо без батька? Та жити прийшлося то сяк, то так. Часто ми, вже будучи в Москві, мусіли їхати з дружиною на Кавказ або Крим, задля нашого здоров'я. Татари, яких я боронив у своїх виступах і яких я приймав у нашему московському мешканні, гостили нас у

Криму. Ті, яких не встигли вивезти в Азію. Я поробив багато нових знайомств з жидами, які бажали виїхати до Ізраїлю, з татарами, що противилися виселенню з Криму і врешті, вийшов з дружиною Зінаїдою на Україну, в рідне село Борисовку, яку не бачив стільки літ! Але рідною для мене стала Москва. Навіть не маючи в ній доброго мешкання, що мені як високому старшині ЧА прислуговувало, я завжди бажав у ній жити.

В Україні я познайомився з відомим партійним товаришем Миколою Руденком. Він жив тоді у гарній підкіївській місцевості Конча Заспа. Ми з ним провели багато гарних годин у безконечних розмовах. Його після цього ув'язнили. Багатьох осіб, що заснували так звану гельсінську групу, посадили в тюрму. Особливо в Україні. Я став на чолі тієї групи, коли інших поарештували. В 1977 р. мій давній знайомий ще з армії, Леонід Брежнєв, дозволив мені виїхати до Нью Йорку для операції простати. Хоч у ССР є багато хірургів, але охота полікуватись в Америці, де жив вже мій син Андрій, що мав можливість емігрувати, була велика. Я використав дозвіл поїхати на лікування до Америки, узвішши з собою дружину і ще одного дорослого сина. Усі — літаком!..

Тут зробили мені операцію американці, зовсім безкоштовно, хоч така операція і побут у шпиталі коштує 11,000 доларів. Мене зоперували лікарі Кузьмак і Олесницький і я зараз зовсім здоровий. Тут ми назнайомились з новими людьми, особливо з редакції „Новое Русское Слово“. Я як представник московської та київської гельсінської групи (київської вже нема, бо їх всіх посадили) виступаю публічно в обороні людських прав, від імені росіян і часом від українців. Перед тими останніми — на українських святах та з'їздах. Мені вдалося організувати колишніх червоноармійців в одну організацію комбатантів, яку я очолив. Співпрацюю в різних газетах і журналах, як „Новое Русское Слово“, „Контінент“, пишу статті до видань НТС та інших еміграційних російських організацій, буваю на єдинонеділімських святах.

Моїм гарячим бажанням зараз і заразом обов'язком соціального генерала і патріота встановити, всупереч диктаторським виступам так званих українських сепаратистів, тісний зв'язок українців з росіянами, на базі демократичної єдності, для поборювання партократичного режиму, який пригноблює російську культуру та інші провінційні народи, викликаючи непотрібну націоналістичну реакцію. Коли Бог мені допоможе і мій „похилий“ вік, я доможуся здійснення моїх завдань, які на мене наклали моя родина.

СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ ПРОТИ СОВ. КУЛЬТОБМІНУ

Святослав Караванський в поточній пресі заявив у жовтні 1980 року, що „приїздом ансамблів із ССР керує московська політична мафія, посылаючи їх туди, куди їх вигідно і потрібно у дану хвилину“...

ПІДТРИМУЙМО НАШ „ВІЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ“

Може небагато читачів усвідомлюють, що нині в Америці І сторінка середнього розміру книжки коштує понад 20 дол. (друк), у Європі ще більше, а журнальна — ще дорожче.

Вже 33 роки з рамени Української Видавничої Спілки в Лондоні виходить товстий, поважний, з найкращою автографою український журнал „Візвольний Шлях“. Це місячник суспільно-політичної думки, з великою увагою до науки, літератури, націоналістичного шляху. Хто читає, той поширюватиме обрії своїх знань і в першу чергу — про минуле й сучасне Нескореної України!

Кожного місяця приходить до нас нове число журналу — книжка на 100-120, іноді й 140 сторінок друку. Довгі роки журнал редактував його співосновник сл. п. ред. Григорій Драбат, потім д-р Степан Галамай, тепер Колегія, яку очолює відповідальний редактор інж. Ілля Дмитрів, видатний суспільно-політичний діяч і журналіст у Англії.

Річна передплата „Візвольного Шляху“ в Америці коштує 35 дол., у Канаді 40 дол. Це ніби й не мала сума, але користь з цього видання тисячократно перевищує видаток. Тому, наприклад, більшість членів АДУК є або співробітниками, або ж читачами цього журналу.

У наш час усім Видавництвам нелегко. Також і „Візвольний Шлях“ потребує нових читачів-передплатників, збільшеного поширення у світі, щоб у економічному розумінні пов'язувати кінці з кінцями.

Передплачуймо масово журнал „Візвольний Шлях“! Жертвуймо на Пресфонд „Візвольного Шляху“! За цим журналом питают в Україні — не менше він цікавий і вартісний для нас!

Адреса:

“Wyzwolnyj Schlach”
200 Liverpool Rd.
London, NI 1LF, England

АДРЕСА ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА

Хто бажав біг написати або ж послати харчовий пакунок для журналіста Вячеслава Чорновола, поновно за судженого російськими „партократами“, може писати на адресу концтабору:

Вячеслав Чорновіл,
Якутська АССР, Пос. Табага
Укр. ЯД — 40-7. ССРР.

Проф. І. Левадний

ТРЕТЬІЙ РІК ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

1650 — Третій рік Хмельниччини — зустрія Україна як могутня козацька держава, створена потужним всенациональним поривом під проводом великого Гетьмана Богдана.

Права нової держави були забезпечені Зборівським договором з Варшавою, укладеним після програних нею протиукраїнських війн двох попередніх років.

На чолі козацької держави став гетьман Богдан Хмельницький, який давав напрямні зовнішній і внутрішній політиці України і завдяки своїй незламній силі волі та загальній пошані до нього, як організатора величних перемог на Жовтих Водах, під Корсунем, коло Пиляви повновладно керував державою, лише у важливих випадках звертаючись до законодатного органу — Козацької Ради або кількісно вужчої ради генеральної старшини. У державній праці йому допомагав гетьманський уряд, який складали генеральний писар, обозний, два осавули і два судді. Генеральна канцелярія, яку зразково організував генеральний писар Іван Виговський, провадила зовнішніми і внутрішніми справами. Обозний наглядав за артилерією і провіянтом.

Поділена на 16 адміністративних округ за кількістю наявних тоді козацьких полків Україна в межах Київського, Чернігівського та Брацлавського воєвідства стала на шлях власного державного життя. В ці воєвідства згідно зі Зборівською угодою не мало вступу польське військо і це творило міцну підвалину для державного будівництва.

Хоч це не була ще та велика держава по Львів, Холм і Галич, про яку мріяв Богдан Хмельницький, але поважний крок на шляху до створення такої держави був зроблений. Гетьман розумів, що для закріплення козацької влади і нового ладу на наддніпрянських просторах потрібний був довший мирний час без війни та потрясінь і тому ставався не загострювати стосунків з Польщею і забезпечити Україні перепочинок.

Болючою справою ставало складання козацького реєстру, куди за зборівським домовленням мало бути вписано 40 тисяч козаків. Це не задоволяло козаків, бо у війську Богдана Хмельницького їх було 300 тисяч. Гетьман розумів, що в реєстр увійде лише мала частина учасників великої визвольної війни і передбачав народне незадоволення, жаль і

розчарування всіх тих, що опиняться поза реєстром і змушені будуть знову повернутись на ненависну панщину. Він довго відкладав справу списування реєстру і врешті, розпочавши складання його, давав вказівки приписувати до кожної козацької родини також родини козаків-сусідів, а пізніше дописував ще багато козаків поверх встановленого числа — 40 тисяч. Але все таки до реєстру потрапила лише незначна частина учасників бойових походів під Львів, Замосці і Зборів.

Тим часом на Україну почали вертатись польські магнати, що втекли під час загального повстання. Нарід бачив у цьому відновлення кріпаччини і хвилювався.

Незадоволена договором була і сама Польща, яка ввесь час порушувала Зборівську угоду і не додержувалась власних зобов'язань. Православного митрополита всупереч Зборівській умові не допустили до Сенату і справи про знесення унії навіть не обговорювали. Спірних церковних маєтностей українцям не повернули. Поза межами воєвідств, що складали козацьку державу, учасники української визвольної війни підпадали репресіям. Політика миру, яку провадив канцлер Оссолінський, не користувалась популярністю і не мала піддержки ні при королівському дворі, ні серед шляхти. Польща вважала Зборівську угоду вимушеною війнитковими обставинами і готовувалась до нової війни, щоб уневажнити надані тією угодою широкі права для козаків. Саме в той час з татарського полону повернувся бранець з-під Корсуня коронний гетьман Микола Потоцький, лютий ворог України. Він очолив усіх прибічників нової війни і помсти за повстання та польські невдачі.

Розуміючи неминучість у недалекому майбутньому нової збройної сутички, Богдан Хмельницький розгорнув широку міжнародну діяльність, шукаючи союзників у боротьбі проти Польщі. Наука Зборова виявила непевність хана, як бойового союзника, але порвати з ним відносини в обличчі польської небезпеки і не маючи інших союзників було б безрозсудним. Шоб змусити хана додержуватись своїх обіцянок, Богдан Хмельницький вступив у тісні зв'язки з султаном, під протекторатом якого був Крим.

Польща розуміла всю небезпеку для себе від союзу України з Кримом та Туреччиною і тому всіляко старалась скерувати увагу Богдана Хмельницького на морські походи проти турків і татар, нагадувала приклад гетьмана Сагайдачного.

Також посланець Венеціянської республіки Вілліна, приїхавши в черні 1650 року до Чигирина, обіцяв Україні допомогу Венеції, якщо козацька фльота організує морський похід проти турків. Своєю зовнішністю і поведінкою гетьман справив на венеціянського посла велике враження.

„На зрист скорше високий, як середній, широкий в костях, сильної будови, — писав про Богдана Хмельницького Вілліна. — Мова його і правління показують зрілість думки і тонкий розум. Хоч трапляється йому погуляти, але справ він не залишає; тому здається, ніби у ньому містяться два єства: одно діяльне, тверде, віддане правлінню, інше сонне, утомлене, мрійливе. У поведінку ласкавий, простий і тим здобуває любов вояків, але з другого боку тримає їх у дисципліні“.

Проте польські і венеціянські спроби спрямувати Україну проти турків були безуспішні. Великий Богдан зосередив свою увагу саме на зміцненні дружби з Туреччиною та її християнськими васалами — Молдавією, Волощиною і Семигородом, які могли бути його союзниками проти Польщі.

У висліді переговорів з молдавським господарем (князем) Василем Лупулом Богдан Хмельницький заручився його згодою про підтримку та для зміцнення дружніх стосунків гетьман і князь вирішили порівнитись з тим, що син Богдана Хмельницького Тиміш мав одружитись з донькою Лупула, красунею Розандою. А коли Лупул почав зволікати з весіллям, Богдан Хмельницький, гнівний на князя ще за допомогу полякам під час зборівської кампанії, організував у вересні 1650 року похід на Молдавію, маючи 70 тисяч козацького війська і до того татар. Не підготований до війни Лупул зазнав поразки і під Ясами просив мир, запевняючи, що буде вірним союзником України та віддасть доньку Тимішеві.

Успіх молдавського нападу значно підвищив авторитет гетьмана в очах турків. Султан прийняв з великими почестями гетьманського посланця, полковника Антона Ждановича і вислав у подарунок Богданові Хмельницькому коней та зброю. Скорі по тому турецьке посольство прибуло до Чигири-

на. Султан переслав гетьманові грамоту, сповіщаючи, що приймає його як васала, подарував йому пишний кафтан на ознаменування своєї опіки та зверхності і наказував ханові допомагати козакам.

У цей самий час розпочав Богдан Хмельницький переговори з московським урядом і просив допомагати козакам і взяти під свою оборону їх та всю Русь (Україну). Листування тривало теж з самгородським князем і шведським королем.

Рівночасно гетьман прикладав усіх зусиль для налагдання добрих стосунків з поляками і мирного розв'язання всіх ще не вирішених питань, зокрема справи унії та повернення українцям відібраних у них монастирських посілостей. Він надсилав листи польським шляхтичам, зібраним на сеймики, і писав: „Мила нам наша батьківська земля, але природжена віра наша мусить бути ще миліша. Ми за неї завсіди радо вмирали. А тепер нам дома насильство діється! Ми нікому не хочемо чинити безправ'я, тільки своєї власності допевняємося. З їх милостей хто хоче і як хоче, нехай вірить. Нам до того нема нічого, ми свого, а не чужого домагаємося. Але панове уніяти, що нам гвалтом забрали, нехай повернуть! Не доведіть нас до останнього одчаю! Не примушуйте нас, щоб ми шукали помочі деїнде“.

Але занепокоєна зростанням міжнародних зв'язків України з Європою Польща вже не хотіла переговорів і підсилено готувалась до війни, прагнучи реваншу.

Перша збройна сутичка виникла несподівано наприкінці 1650 року. Польський гетьман, також корсунський бранець і поворотець з татарського полону Мартин Каліновський, що стояв з військом на Поділлі ніби для приборкання селянських заколотів, перейшов Буг і вступив у межі Брацлавського воєводства, куди за зборівським договором польське військо ніяк не мало права входити. Так віроломно порушили поляки свою власну мирову угоду. А з весни наступного, четвертого року Хмельниччини українсько-польська війна спалахнула знову з великою силою.

Третій рік Хмельниччини пройшов в обставинах скріплення і розбудови новоствореної козацької держави. Він приніс багато дипломатичних успіхів молодій державі з її виходом на арену міжнародних зв'язків, а з мілітарного боку уславився близкавичним переможним походом на Молдавію, чим знову була заманіфестована сила і непоборність української зброї.

Оксана Керч

В ОБОРОНІ НАЦІОНАЛІЗМУ

Заголовок нашої статті міг би видатись дивним. Бо хто ж за всіх часів воював би проти елементарних прикмет здорового державного народу, або поневоленого, але свідомого своєї кривди, речі та-кої звичайної на землі, відколи на ній виникли народи з расовими, національними та релігійними відмінностями? В наші часи, коли остання велика імперія, орудуючи міжнаціональними ідеями, зуміла поневолити велику частину світу та накинути йому свою ідеологію, мову і зрештою своєрідну „культуру“, націоналізм являється єдиним заборолом проти тієї несправедливості, єдиною силою, що може охоронити вільний розвиток тих, які опинилися в межах тієї імперії.

В протилежності до народів, віддалених від московської імперії морями, Україна має єдину охорону проти загибелі — свою ідеологію націоналістичну. Вона виросла на ґрунті ідеалістичного світогляду, висловлена в прив'язанні до мови, історії, традицій, є тією зброєю, з якою наш народ може боротися проти нахабного загарбання нашої землі та бажання ворога стерти нас з лиця землі. Націоналізм — це та ідеологія, що зберігала нас від польонізаційної, русифікаційної та комуністичної небезпек і зберігає нас і сьогодні, бо наступ на нас не припиняється.

Народженим на американській землі молодим українцям, вихованкам американських університетів важче сприйняти український націоналізм, як тим студентам, котрі мусіли боротися за український університет на своїй землі з польським окупантами, бо ці останні мали перед очима ворога і знали, що мусять його перемогти, якщо хотіть жити. Важко також сприймати націоналізм вихованим у москов-

ській большевицькій імперії. Їхні батьки боролися за нібіто робітничо-селянський рай, а насправді виборли власною кров'ю найлютішу неволю для селян, робітників та інтелігенції, що не бажають до сьогодні стати москалями, зрадити свій народ. Але ж факт: у душі молоді, вирослої вже в „раю“, про-кинулася образа, що їх обманули, що буржуї, за смерть яких боролися батьки, не загинули, а живуть у достатках і гноблять інакшедумуючих. Це почуття образи приводить до зрозуміння, що не-має ніякого раю на землі, де всі рівні, а панує хтось хитріший, що заволодів другими для своїх вигод. Це зрозуміння родить інше почуття: власної окремішності, окремішності національної, не вселюдської (бо такої не існує), своєї мови, традицій, що передавалися від віків предками й за привернення прав на це треба боротися.

Кожний українець в Україні чи на еміграції бачить, що коли він має бути повноцінним, він мусить мати принадлежність до народу його крові, культури, мови. Він бачить, що в Україні він мусить за це боротися. В Америці він бачить, що не лише батьківщині його батьків грозить заглада, але й багатій і великий Америці, його другій країні дуже важко існувати поруч з Москвою. Він починає розуміти, що демократії, яку проповідують і демократи і тираги, як такої немає. Є тільки національні егоїзми, які поборюють інші.

Хтось, кому залежить на тому, щоб у світі існували великорізьни або одна лише держава-гігант, віддавна, ще з часів першої московської еміграції, наставляє американський вільнодумний народ проти націоналізму, утотожнюючи це здорове природне явище з завойовництвом, поневоленням та

винищуванням народів. Молода американська держава, широко відкриваючи обійми всім, хто втікав від поневолення, увібрала і тих, хто служить не демократії, а зовсім іншій ідеології. Це були московські патріоти, які вже тоді, коли комуністична революція викинула їх з їхнього краю, надіялися, що ці процеси тимчасові, що завтра світ лежатиме в ногах московської панівної нації, царської чи большевицької — байдуже. І живучи в вільній американській державі, ширили фальшиві поняття, в тому про націоналізм, приховуючи факт, що вони і є московськими націоналістами, де б вони не жили. У висліді їхньої пильної пропаганди, в Америці виросло покоління лібералів, яке забуло про інтереси власної батьківщини і збаламучене московофільством, стало на шлях зради власного народу, підкопуючи його престиж, мораль і первісний патріотизм. З кіл тієї демоліберальної професури виростили пресові магнати, керівники політичним життям і навіть президенти, які хилили свій американський народ до поступового занепаду.

Наші діти, на жаль, також не уникнули тих шкіл, в яких професори захлиналися московською „культурою“, зневажаючи власну американську, як менше поступову, відсталу і нереальну. Поклавши „на лопатки“ американську культуру, вони зуміли виховати сердиту, нездисципліновану молодь, з одного боку, її егоїстичний, зматеріялізований естаблішмент з другого. Наша молодь, яка вірить пресі, професорам і телевізії, забула, хто вона. Вона, перекручуючи прізвища, забуваючи мову батьків, влизла в гущу „мідлкляси“, що мала б їй заступити почуття гордості з походження. Навіть тоді, коли безрідні мурини відкопують своє коріння, свого

ТУМАННА КАРТИНА ПРО АНТОЛОГІЮ „ВІНОК“

Не підписана особа — керівник „Євшан зілля“ у Торонті, повідомила в пресі, що Українська Кредитова Компанія в Канаді й ЗСА фінансує 5-титомове видання для дітей „Вінок“.

Важливе видання такого типу повинні редактувати і мати над ним нагляд фахівці-члени Об'єднання Працівників Літератури і Мистецтва для Дітей — ОПЛДМ, централія якого знаходиться в Торонті, Канада.

Не підписана особа з рамени „Євшан зілля“ проголосила конкурс на статті до дитячої антології „Вінок“. Конкурсу не можуть проголошувати анонімні особи, бо інакше шануючі себе автори не візьмуть у ньому участі.

роду, що не був невільником. Бо зрозуміли, що потрібно мати якусь основу буття.

Є, на щастя, діти, у душах яких закорінений той зненавиджений лібералами націоналізм, який заважає загальному вимішенню в одному кітлі. Той націоналізм, що зродив безсмертні твори, які згодом тільки переходят до загальнолюдських скарбів. Ні в Англії, ні в Німеччині, Франції, Фінляндії, навіть в нібито відсталих країнах Південної Америки, Африки чи Азії не треба боронити націоналізму. Бо ці народи мають історичну пам'ять і національну гордість, але тут?..

Наші діти мусять зрозуміти, що слово Националізм в Україні, у відношенні до них, що мають загинути — проскрибоване. В Україні не карають за „совість“, чи „іначедумство“, чи ще за якусь відумку московських емігрантів, а за звичайний націоналізм. Бо московський націоналізм — це обов'язок кожного москаля. За цей привілей московський, в Україні карають як за найважчий злочин — карою смерті. Цей український націоналізм в Україні окупленій кров'ю спавперизованого, скривавленого народу.

Інакше на еміграції. Тут треба відстоювати націоналізм в першу чергу перед нашими так званих демократів, які бояться, що коли ми назовемо себе націоналістами, то хтось з американців, що цього слова не любить, може нас переслідувати! Наші демократи забувають або може й не знають, що московський націоналізм і тут, як і в ССР, дозволений і навіть не позбавлений цікавості, екзотичності. Але цю толерантнію москалі не здобули собі ось так з повітря. Вони над нею довгі роки працюють.

Не знаючи цього, наші мудрагелі з незримою допомогою москалів, що використовують кожного туриста, вимінного студента чи подорожуючого професора, так зненавиділи це слово націоналізм — отої скарб, за який іде кривава війна в Україні, який освітлює безпросвітність зматеріялізованого життя в цій доларовій країні. Вони називають його партійництвом, дарма, що на пропорі кожної української партії виписані ті самі ідеали, що в душах націоналістів. Вони навіть ведуть неперебірливу кампанію проти тих шкіл, які навчають дітей про боротьбу УПА, про провідників націоналістичного руху, називаючи це „партійництвом“. Вони забувають, що національне виховання в школах українознавства є одинокою ціллю тих шкіл. Яскравим прикладом такого спантеличения були вислови батьків,

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОЖ ОЧСУ У НЮ ЙОРКУ

У Домі Визвольного Фронту в Нью Йорку відбулися Загальні Збори 2-ого Відділу ОЖ ОЧСУ, з великою участю членів.

Збори відкрила спільною молитвою голова Марія Лозинська, вітаючи сердечними словами гостей та членів. На голову зборів обрано Марію Нестерчук, заступника Головної Управи ОЖ ОЧСУ, а членом — Аллу Давиденко-Коссовську, секретарем — Л. Грицков'ян.

У привіті М. Нестерчук підкреслила заслуги праці ОЖ ОЧСУ та заохочувала її надалі посилювати працю та не жаліти зусиль і посвяти, коли цього вимагає національна справа, коли йдеться про життя українського народу.

З привітом від 2-го Відділу ООЧСУ виступив голова Богдан Качор.

Голова Осередку СУМ в Нью Йорку В. Василік похвально висловився про діяльність ОЖ ОЧСУ й готовість співпрацювати з СУМ-ом, що має великий морально-виховний вплив на молодь.

Від кол. членів УПА привіт складала Ю. Купчинська.

Однохвилиною мовчанкою вшановано пам'ять Богданни Чарторийської, котра в минулому році несподівано відійшла у вічність.

Після відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, М. Лозинська відчитала звіт з праці за 1979. Звіт попередила коротка аналіза середовища її обставин, серед яких організація працює її живе — а не все для застанови її розваги.

які заявилися рішуче не проти націоналізації дітей, не проти упадку моралі в деяких молодечих організаціях, а лише проти націоналізму!

Колись в Україні націоналістами була еліта. Не якийсь там дурнуватий унтер, чи перекупка на базарі розмовляли в Києві українською мовою, а родини Лисенків, Косачів, Стешенків, Черняхівських. У Галичині націоналістами були діти львівської інтелігенції та найсвідоміших селян, своєрідних аристократів.

Сьогодні напади на націоналізм — це відрижка давніх помилок, через які ми втратили нагоду здобути самостійність. Бо ми слухали чожих „демократів“, а не голосу крові. І тепер ми втратимо все, коли не зрозумімо слів нашого генія: „В своїй хаті своя правда“...

1979-ий рік для Організації був багатий на різне історичні святкування, ювілеї, відзначення, як Рік Української Дитини, 50-річча ОУН, 30-річчя героїчної смерті ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринки, влаштовано „Писанку“, присвячену українській дитині, з участю кол. політв'язня Надії Світличної, котра накреслила трагічну долю української дитини на рідних землях. У цій імпрезі участь брали діти школи Українознавства СУМ. ОЖ ОЧСУ включилася в акцію збирання підписів під петиціями до ОУН в справі русифікації й геноциду української дитини на рідних землях.

„ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ“ ДЕЗІНФОРМУЄ ЧИТАЧІВ

Закордонне Представництво Української Гельсінської Групи опублікувало 6-й машинописний „Вісник репресій в Україні“, датований червнем 1980 р. (передплата 20 амер. доларів).

У ч. 6, між ін., читаємо таку редакційну заувагу: „Сподіваємося, що „Вісник репресій в Україні“ стане в пригоді насамперед укр. громадським організаціям, комітетам оборони і допомоги переслідуванням, а також усім, кому не байдужа доля земляків, репресованих у Радянському Союзі“.

Нікому, крім московських запроданців-комуністів чи так зв. прогресистів у ЗСА, не байдужа доля земляків, переслідуваних у Советському Союзі.

Але не можна також байдуже проходити повз кричущу дезінформацію інформаторів цього видання ЗП Укр. Гел. Групи, за яке підписана п-і Надія Світлична (єдина названа особа у „Віснику“, всі інші законспіровані!). Дезінформація полягає в тому, що у розділі „Згадки про переслідування у пресі“ п-і Світлична, співробітниця проф. Прицка в Гарварді, та її інформатори цитують вістки про переслідування в УССР і в ССР тільки за ними ж цензурно прощідженою пресою.

І так виходить, що про долю репресованих Росією українців і українок пишуть лише газета „Смолоскип“, газ. „Українські Вісти“, газ. „Укр. Слово“, „Свобода“ та ще вряди-годи „Гомін України“ (останній хіба „для відчіпного“).

Видавці „Вісника репресій в Україні“ старанно оминають такі періодичні видання, у яких надзвичайно багато інформації про московські переслідування в окупованій Україні, як „Шлях Перемоги“,

стало заповнений такими повідомленнями, в тому ї цілковито новими (без допомоги ЗП УГВР), „Українська Думка“, „Вісник ОЧСУ“, широкопопулярний лондонський журнал „Візвольний Шлях“, двотижневик УНПомочі „Українське Народне Слово“, юнацьке видання „Авантгард“ і „Крилаті“, почитний український католицький щоденник „Америка“, тижневик „Канадський Фармер“, „Вільний „Світ“, „Наш Клич“ та ін. Щоб змагатись за справедливість, треба мати чисті руки.

Крім того, видання такого типу, з претенсією на документалізм повинно бути грамотним. Порушення правил української граматики можуть допускатись, скажімо, регіональні видання (і помилок там особливо багато), але не „Вісник репресій в Україні“.

У цім „Віснику“ ЗП УГГрупи прислівник „тим часом“ пишеться вкупі; замість „Зфальшований“ читаємо „Сфальшований“; іменник „аГентство“ пишеться там з російської як „аГентство“, як і „психіЯтря“ — з ровійської як „психіАтря“; раз зустрічаємо „еміГрацію“, як і повинно бути, вдруге вже „еміГрацію“...

Додаймо до цього, що саме п-і Н. Світличну заанігажовано до укр. Гарварду на виклади... української мови.

АДУК

● СТРАШНА ЗАГРОЗА ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ нависла над українцями за океаном, хоча ні уряд ЗСА, ні Канади та ін. країн не вимагають від громадян зренчення рідної мови, віри й культури, — навпаки, заохочують їх зберігати і таким шляхом збагачувати культуру народів, серед яких живем. У Канаді, для прикладу, як інформував п. Василь Колодчин на конвенції ЦУКА в Чікаго, у 1931 р. 93.1% усіх українців декларували українську мову, як рідну-матірну, а в 1971 р. — лише 48.8%.

● МОНОГРАФІЯ „ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ“ на 128 стор. великого формату, з численними ілюстраціями, в тому ї багатокольоровими, вийшла в ц. р. у Торонті, заходами дружини мистця, письменниці Мирослави Ласовської-Крук. Мовна редакція сл. п. Вячеслава Давиденка. Вступне слово написав д-р Богдан Стебельський, статті — огляди життя і творчості дали Нантій де Томатс та Іван Заяць. Поміщені також статті різних авторів та статті самого сл. п. мистця, мистецтвознавця, члена-засновника ОМУА, кол. голови АДУК і Ради Культури при СКВУ. У кінці — список жертводавців.

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

БЕЗНАДІЙНА НЕДУГА

(Фейлетон)

Безнадійно фізично хвору людину, якій лікарі поставили діагнозу „невилічима недуга“, тримають у шпиталі, якщо у неї є чим оплатити дорогу шпитальну обслугу, або відсилають додому, коли в неї пустка в кишенні. Коли ж у неї недуга ще й до того заразлива — її ізоляють у спеціальніх шпиталах. Отак вона й доживає віку.

Крім тяжких невилікувальних фізичних недуг є ще недуги духові. Боротьба з тими недугами далеко складніша й важча, як із недугами фізичного порядку. Для фізично хворої людини в випадках гарячки чи болів є спеціальні запобіжні ліки, які улегшують їй терпіння. Натомість для духовної недужої людини наука, покищо, не створила запобіжних ліків, які присмирюють б її надмірну фантазію, галюцинації, нереальне думання, шкідливу діяльність і т. п.

До тяжких духових недуг у нас, на які заразились безнадійно дехто з наших політичних діячів є: прогресистсько-комуністична склероза, маркско-соціалістична анемія, „реалітетна“ фантазоманія, єдіонеділимська бігунка, советофільська червінка і т. д. Коли б найшлись навіть такі специ від цих духових недуг, які пробували б, наприклад, вилікувати прогресиста Кавчука, неомарксиста Феденка, Плюща, єдіонеділимців Богатирчука чи Рафальського, реалітетника Ульноцького чи советофіла А. Блінського, то такому необхідно було б зразу дати присту, як, дріт, пораду:

— I не завдавайте собі мороки, пане, бо горбатого й могила не випростує!..

На невилікувальну недугу — духову червінку — хворіє особливо п. А. Блінський. Набрався він її в найкращих большевицьких політичних „здравницях“. У них виліковуються з цієї заразливої недуги навіть багато комуністів, а Блінський, навпаки — заразився там. Ця недуга переслідує його постійно й досі, витворює піднесину гарячку і викликує просоветські галюцинації. У їх приступах він береться критикувати, аж захлинається, наших актикомуністів і самостійників за їх непримириму просоветську критику й діяльність:

— Не все в СССР є погане! Багато дечого є доброго! — галюцинує.

— Припиніть вашу пагубну протисоветську діяльність і погодіться з існуючим реальним станом! — в гарячі повчає.

Усі його гарячково-галюцинаційні поради зводяться до простої дядьківсько-філософської формули: „Не трать, куме, сили!“.

На щастя, історію, в тому й нашу, творять не безхребетні люди, політичні полатайки-пристосуванці, лакеї, лаптволови і янчари, ігноранти історичних законів та різні недоумкуваті в політремеслі типці, а борці-герої, патріоти і дерожавні мужі!

Л. Незабудько

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ ООЧСУ**КОЛО 250 ОСІБ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ РОДИНИ У ГЕМПСТЕДІ**

Десь у половині літа ц. р. в нашій громаді була роздавана гарна і змістовна летючка, якою Управа 42 Відділу ООЧСУ повідомляла і запропонувала українське громадянство на заплянований нею День Родини, що мав відбутися в останню неділю вересня 1980 р.

Познайомившись із змістом летючки, можна було здивуватись назвою імпрези, якої до того часу в українській громаді ніхто ніде не робив.

На запит, що це має бути, бенкет, концерт, фестин чи забава, члени ООЧСУ відповідали — приходіть з цілою вашою родиною, напевно не пожалієте! З цілою родиною, ближчою і дальнішою, в теперішній час, це завдання не легке, подумав я. Та на велике мое здивування всі взяли участь у згаданій імпрезі.

Надійшла неділя, 28 вересня 1980 р. О годині 10-тій рано в сбоях місцевих церквах відправлено Св. Літургії в наміренні всіх родин нашої громади, а Всечесніші наші отці виголосили з цієї нагоди відповідні проповіді — о. Е.Шараневич в УКЦ св. Володимира, а о. д-р С. Гаюк в УАПЦ св. Михаїла.

О годині 3-ї по полудні, в залі Українського Кат. Центру св. Володимира розпочалась святочна імпреза, яку відкрила голова 42 Відділу ООЧСУ мгр. Катерина Миць.

Вітаючи присутніх, вона між іншим сказала: „Ми сходились вже багато разів — працювали, спочивали і забавлялися разом. Відзначали важливі події з історії нашого народу, вшановували визначних людей і святкували річниці праці різних церковних і громадських установ, але ми ще ніколи не сходилися, щоб призадуматись над тією працею, яку веде найстарша, найменша, але найважливіша клітина суспільного життя, який на ім'я — Родина. Для нікого мабуть не є таємницею, що в наших часах родина переходить складний процес змін, які спричинили кризу й занепали основи великого відсотка родин.

Скількість розбитих родин і ряд пов'язаних з цим конsekvençij viklinak opredanu triwogu ne tylki u peresichnoi ludinny, ale takож zaistiniv cerkovni i derzhavni provodni prosliditi prichinu takogo stanu rechi, a vydakt shukati sposobiv protidii. Tomu same Gолова Катол. Церкви Папа Іван — Павло II проголосив 1980 рік — Роком Родини.

Маючи це на увазі, 42 Відділ ОOЧСУ, який немов у родині об'єднує жіночі і мужчин та свою діяльністю охоплює різні ділянки громадського життя, тим разом влаштував першим „Український День Родини“ в нашій громаді“.

Дальше ведення програми перебрав пан Петро Шанайда, який, після короткого слова попросив о. Е. Шараневича і о. д-ра С. Гаюка до спільног переведення молитви, після чого однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів родин. Відтак членкині ОOЧСУ, під поводом жіночої референтки п-ї Парані Барняк, по-

дали приготовлений ними смачний обід, під час якого виголошено три доповіді.

Учитель музики (тепер пенсіонер) п. Стефан Марусевич говорив англійською мовою про еволюцію людської сім'ї. Молода членкині ОOЧСУ Оля Пищемуха говорила надзвичайно зворушливо про ті цінності, що вона одержала від своїх батьків і прибраного дідуся і які вона тепер намагається послідовно передати власній доні.

Вкінці голова місцевого Відділу ОOЧСУ мгр. Катерина Миць виголосила глибоко продуману доповідь на тему „Характеристика сучасної жінки в сьогоднішній родині“. Було б доцільним і корисним, якщо б із змістом цих доповідей познайомились ширші кола нашої громади.

Поміж доповідями виступали три школи юних бандурристів при 42 Відділі ОOЧСУ, під керівництвом інж. Тедори Сенчишина, які гарно заграли кілька пісень, а Дануся Качмарчик і Марта Подоляк бездоганною українською мовою виголосили декламації з родинною тематикою. В тій же частині також виступав гість з Нью Джерсі, знаменитий гуморист пан Степан Магмед, якого дотепи викликавали сердечні вибухи сміху серед присутніх.

В другій частині мистецької програми виступила театральна група „Ми з України“ в складі: Евеліна Белоць — керівник групи, С. Журба — режисер, п-ї Гайдай — драматична артистка, М. Фабрика — опр. співак — баритон і Його дружина — піяністка.

Про мистецький рівень згаданої групи вже писали в українській пресі, але гемпстедська громада чула їх уперше. Вона слухала їх мов зачарована.

8-ИЙ ВІДДІЛ ООЧСУ В ЧІКАГО

Після ділових звітів окремих членів Управи та дискусії присутні переобрали цю ж саму Управу на черговий діловий рік, яку й далі очолив енергійний Багрій Дмитро. Загальні Збори з особливим призначенням висловили подяку керівникам радіогодини „Вечірня Трибуна“, а саме подружжю Василеві та Любломирі Палагнюкам, за безкорисну та жертвенну працю у веденні цієї щотижневої й гарно опрацьованої програми. Таке ж призначення висловили присутні ред. Любомирові Рихтицькому за його цінні коментарі, які дуже часто появляються на сторінках нашої преси. Не меншу подяку склали присутні Іванові Галамаєві, адміністраторі програми, турботами якого є фінанси, без яких це родіопереселання було б не можливе.

У висліді дискусії рішено у діловому році робити частіші зустрічі із членством та цілою громадою у

формі доповідей чи дискусійних вечорів, посилити акції в обороні українських політичних в'язнів та звернути більш увагу на відтинок молоді, реактивуючи конференції, присвячені виключно справам нашого доросту.

Дня 18-го травня ц. р. членство ООЧСУ численно взяло участь у принятті в честь конгресмена Генрі Гайд з вдячності за труди, які він вкладав і напевне ще вкладе для звільнення з в'язниці Юрія Шухевича, сина легендарного командира УПА та його родини.

У дні 27-го червня святочними сходинами відсвятковано Акт 30-го червня. Не зважаючи на велику спеку біля сотні осіб взяло участь у цьому вечорі. Святочну доповідь виголосив Василь Палагнюк, у якій він переніс присутніх до подій, які переджали Акт проголошення Віднови Української Держави, в дальшому проаналізував прихильні оцінки Акту чужинцями та українцями, як також скрипкував своїх недругів, яким цей Акт до сьогодні є „сіллю в оці“.

У мистецькій програмі виступила Надія Голяш із рецитацією оповідання „Сини“ Василя Стефаника, яка саме гармонізувала з цим вечором. Серед гостей цього вечора було приемно побачити о. митрата Мар'яна Бутринського, який, не зважаючи на перевантаження душпастирською працею, завжди знаходить час, щоб взяти участь у імпрезах, які влаштовує наша громада.

Святочні сходини закінчено відспіванням „Не пора“.

17-го серпня Управа Відділу влаштувала фестин в домі СУМ-а при Чікаго авеню.

За Л. Б.

ВІДДІЛ ООЧСУ В КЛІВЛЕНДІ

Заходами Управи 3-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Клівленді (Огайо), з ініціативи голови Миколи Погліда відбулася в залі школи с. Йосафата на Пармі (Огайо) доповідь; зібралися українське громадянство метрополітального Клівленду і зокрема молодь ТУСМ-у. Вечір відкрив голова Відділу Микола Поглід, який представив доповідача-писменника й журналіста — Любомира Рихтицького, знаного під літературним іменем Степана Любомирського, що прибув з Чікага. Він схарактерував його літературний дорібок та назвав його романи, повісті і сценарії.

У своєму викладі на тему „Україна у світлі актуальних подій“ доповідач висвітлив сучасну дійсність на тлі історичних подій, говорив про можливе майбутнє становище Советського Союзу, відзначив, що сили ворога не такі страшні, як їх малюють росіяни. В комунізм там уже ніхто не вірить. Отже, час працює проти імперії. Единою силою, здібною організувати й повести маси в бій є український націоналізм. Коли одна частина громадянства вважає, що ворога не треба провокувати і тим самим уникати розправ та жертв, то не можна забути, що за 60 років ми втратили не в боротьбі, а через голод та терор мільйони людей. Висновок ясний: не треба вичікувати на зміну обставин, а треба діяти. Світова політика зайдла в сліпий кут і зброя буде вирішувати питання, які не розв'язують президенти й уряди. Висновки мусимо робити розумно, не перебільшуєчи успіхів і неуспіхів.

Після доповіді присутній канадський гість д-р Я. Славутич з Едмонтону відзначив, що він з зацікавленням вислухав виклад та висловив признання прелегентові.

Доповідь викликала запитання і жвавий обмін думок. Вечір показав, що влаштування таких рефератів зовсім себе виправдало, і їх треба продовжувати.

П. М.

З ЖИТТЯ 50 ВІДДІЛУ ООЧСУ В МАЯМІ

50-й Відділ ООЧСУ в Маямі, хоча відносно недавно створений, проявляє під керівництвом голови Управи друга Романа Балабана значну активність.

Останньо в часі літа відбулося там засідання Управи 50-го Відділу, з участю організаційного референта Г. У. ООЧСУ ред. Володимира Мазура, який перебував на Флориді під час літнього відпочинку. Засідання в приміщенні Українського Культурного Центру в Голівуді, співвласником якого є 50-й Відділ, відкрив і ним провадив д. Р. Балабан. Розглянено ряд актуальних справ, включно із відзначенням Тижня Поневолених Націй, усталенням календаря імпрез на 1981-й рік, вибором делегата на XIII Конвенцію УККА та ін.

Орг. референт Г. У. ООЧСУ ред. Володимир Мазур поінформував про пляни й напрямні праці Головної Управи ООЧСУ та про підготову до XIII Конгресу УККА і З'їзду Організації Оборони Чотирьох Свобід України. Вказав також на потребу

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

“АНГЛІЯ ЗБЛИЗЬКА”**АБО „УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ ЗБЛИЗЬКА“**

Д-р Олекса Воропай — „Англія зближка“, щоденник, 199 стор., том 3-й, УВСпілка у Лондоні, Англія, 1980 р. Додано: „Про смерть моєї любої дружини“ та продовження „Укр. оповідна народна творчість“, 5-та частина.

„Діаріюш“-щоденник гетьмана Пилипа Орлика, писаний з 1720 р. до 1732 р., відкритий у Франції і описаний сл. п. проф. Ільком Борщаком; щоденники Аркадія Любченка, Володимира Винниченка (не входимо в їх зміст) і напевно ще кілька назв — лише декілька! — та на тім треба й закінчувати перелік українських осятів у цій ділянці літератури. Очевидно, є ще не опубліковані щоденники Ульївів, є кількох примусово вивезених німцями-фашистами на працю жінок із Наддніпрянщини, з часу Другої світової війни; є щоденникового типу записи сл. п. д-ра Миколи М. Аркаса під наг. „Мій незабутній Батько“ (композитор і історик Микола Аркас); і в сучасній окупованій Україні напевно є щоденники, зариті в землю... Навіть під час Другої світової війни, без огляду на загрозу невідкладного розстрілу, українська селянка переховала в землі один із творів італійського письменника Маляпарте...

Як не підраховувати, все одне українська література в цій ділянці дуже скромна, щоб не сказати — бідна. Це викликане багатьма причинами: від традиційного лінівства до майже вже традиційної, через довгу втрату державності і сталі переслідування, обережності української людини, адже „Щоденник“ це документ, і коли потрапить у невідповідні руки, то тоді вже „з піsnі слова не викинеш“.

На такому невідрядному тлі „Щоденник“ д-ра Олекси Воропая, науковця і письменника з Одеси, який по війні жив у Німеччині і тепер живе в Англії, це справжній скарб у нашому письменстві. Автор систематично провадить записи-нотатки від 1948 р., коли з дружиною сл. п. мігр. Валентіною Ворошай прибув до Англії, провадить їх і тепер. Так же систематично важливий закордонний журнал „Визвольний Шлях“ публікує цей „Щоденник“, а з відбитків уже вийшли три томи „Англія

нових акцій в обороні українських патріотів в окупованій Україні, зокрема за звільнення Юрія Шухевича — сина Головного Командира УПА, ген-хор. Тараса Чупринки-Романа Шухевича, в 30-ліття героїчної смерти його Батька.

Організаційний референт закликав Управу до класи старань і сприяти заснуванню нових відділів або станиць ООЧСУ на Флориді, де лише живуть члени ООЧСУ або ідейно-політичні однодумці.

зближка — щоденник нового поселенця“. Останній том накладом лише 50 примірників. Головна причина, може бути — нечитайлицтво української еміграції, дармащо такого типу література одна з найбільш популярних у всьому світі. Так „Щоденник“ графа Чіяно, міністра за корд. справ Італії за „Дуче“, вже перекладений чи не на всі мови культурного світу, в тому й на українську, завдяки д-рові Миколі Сидорові-Чарторийському (спершу був друкований на сторінках „Українського Народного Слова“ УНП у Пітсбурзі, Па., потім вийшов і книжковим виданням у В-ї „Говорля“). Це ж стосується і майже щоденникового типу записів Шпеера, міністра озброєння за біснуватого Гітлера, написаних впродовж довгих тюремних років у повоєнній Німеччині.

„А наша нива нерозорана“, хоча, здається, сотні й тисячі українців-українок могли б дати для наступних поколінь, коли нечитайлицтво промине як зловіща хмару, надзвичайні вартості нотатки. Ядже „Щоденник“ — це передусім досвід, а мати досвід означає, крім усього іншого — уникати помилок, яких так багато.

Численні екскурси в минуле, в тому і роки „Усесерівщини“ та ще і в Одесі та на Одещині, в роки Другої світової війни і таборового, першого періоду повоєнної української еміграції роблять „Щоденник“ д-ра Олекси Воропая що вагомішим і потрібнішим. І сама Англія, як держава, яка повсій виходить на поверхню після втрати колоній, не може не цікавити вдумливого українського читача. І не може він не відчувати радості й гордості, що ось двоє людей з України, закінчивши виці николи (автор „Щоденника“ є доктором біології та доктором слов'янської етнології), беруть активну участь в науковому англійському житті, приїздять до Німеччини на виклади в УВУ; дружина д-ра О. Воропая, сл. п. Валентина Воропай була активною в українському світовому жіночому русі (померла у вересні 1978 р. в Англії). Д-р О. Воропай кілька років редактував у Лондоні „Українську Думку“, постійно співпрацює з журналом „Визвольний Шлях“. Працюючи в англ. бібліотеці, він знаходить час брати активну участь в УВУ та УВАН, в Ін-ті Біологів Вел. Британії і такому ж Т-ві Ботанків, а також і в Королівському Ін-ті Антропологів. Він є автором 15 друкованих, в тому й англійською, праць, серед яких двотомові „Звичаї нашого народу“ треба б вивчати закордонним українцям. Його ж спогади про 1933 р. в Україні, під наг. „В дев'ятім крузі“, і його ж „Ясир“ — про українську народну творчість у німецько-фашистівській неволі. Обдарований письменник, він так майстерно написав фактично наукову працю „Рослини в звичаях і віруваннях українського народу“, що той твір з захопленням читають і далекі від наукового світу люди, пізнати свій край і самих себе.

Світ не буде нами цікавитися, доки добра половина українців не буде і далі знати самих себе.

Д-р Олекса Воропай вів свої щоденні записи навіть за найбільш несприятливих обставин. Робити за німців нотатку про УПА — це вияв громадської відваги. І всюди в своїх записах він спосередливий, безсторонній, по-скільки ці можливе в „Щоденнику“, який одночасно є і дуже особистим твором. Він уміє дати коротку характеристику величним подіям і видатним людям, українцям і чужинцям. Він уважний до інших, напр., „Прочитав „Рік“ у житті української жінки-господині“ Олександри Кімпінської-Тацюн. Це цінний етнографічний матеріял. Написав листа до Ірені Кини і подякував їй за те, що прислава цю книжку.. Як науковця, його цікавить етнографія різних народів Зах. Європи, і він залишає цікаві нотатки на цю тему.

Взагалі, щоденник д-ра Олекси Воропая „Англія зблизна“, що є фактично продовженням щоденника утікача „В дорозі на Захід“, це дуже багате джерело відомостей з різних галузей науки й життя.

З пієтизмом згадує автор про сл. п. Степана Бандеру і сл. п. Гетьманчу Данила Скоропадського та ін. видатних діячів. Літературознавці знайдуть у цім щоденнику багато фактичних даних про письменників і поетів, зокрема про Т. Осьмачку, Софію Парфанович, Василя Чапленка, Ганну Черінь, д-ра Яра Славутинча, Олексу Запорізького, Наталену Королеву, Юрія Клена, Галину Журбу, Докю Гуменну й багатьох інших. Постають перед нами постаті історика Дмитра Дорошенка і його дружини-акторки, проф. д-ра Наталії Полонської-Василенко, проф. Ю. Кульчицького, проф. П. Курінного, і довголітнього редактора „Візвольного Шляху“ сл. п. Григорія Драбата та різних діячів СУБ-у; і видатного балетмайстра Остапа Буряка в Лондоні, і невтомного пропагатора українського шкільніцтва в Австралії письменника Дмитра Чуба, і славного мистця Роберта Лісовського... По праці автор мав зустрічатися з залиkanими „представниками“ УССР, з яких один насамоті таки наважився сказати д-рові О. Воропаєві, що в Україні таке діється, що краще не розповідати. Проявлячи велике листування, автор щоденника знайомить читача навіть із іншими країнами і станом українців у тих країнах, як Австралія, Бразилія та ін.

Третій том „Англії зблизька“ розпочинається записом з 16. 8. 1965 р. і закінчується зацитованим віршем Миколи Щербака та записом з 31 грудня 1970-го року, з побажанням: „Дай, Боже, щоб наступний рік не був гірший за минулій“.

У журналі „Візвольний Шлях“ і цього року публікуються нові й нові сторінки „Щоденника“ д-ра Олекси Воропая, який тепер уже на пенсії. І хоча дошкауле йому смерть дорогої Дружини, він не покинув працювати в різних діяльниках, бо у праці для народу бачить мету свого життя.

І яка буде прикрість, коли з роками й черговий, 4-тий том „Англії зблизька“ вийде накладом в 50 примірників! Шкода буде не для Автора, а для нас читачів.

Леонід Полтава.

СПОГАД ПРО ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКУ — РОМАНА ШУХЕВИЧА В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

..., Чотовий Щука. За цим псевдом крилося прізвище Романа Шухевича, бойового референта УВО і КЕ ОУН, виконавця атентату на шкільного куратора Собінського. Він був організатором атентату на посла Голуфка і нападу на пошту в Городку та атентату на шкільного куратора Гадомського. Перевів технічну підготовку атентату на большевицький консуллят у Львові 1933 р.

За кожний з тих атентатів грозила йому, очевидно, кара смерті, але польська поліція не мала на це доказів. Вона була певна, що Шухевич є провідним членом ОУН, але до певності були потрібні факти. Не маючи їх, застосувала інший середник кари: концтабір в Березі Картузькій, де Шухевич переходитив через триби поліційного садизму від липня 1934 р. В січні 1935 р. був перевезений до в'язниці у Львові. У львівськім процесі Бандери 1936 р. його засуджено на 4 роки в'язниці під знаком приналежності до ОУН, які на підставі амністії зменшено йому на половину. Завдяки їй коли вийшов на волю, міг просмокнутися тут, в Карпатську Україну.

В Хусті Шухевич був старшиною для окремих завдань. Одним з них була справа роздобуття зброї для Сіці. Для її придбання Іван Роман, заступник команданта Сіці, їздив у місяці лютому до Берліну, але без успіху. Вже цей факт вказує, як керівні чинники Німеччини ставилися до Карпатської України. Після того, з тією ж ціллю, Шухевич прокрався через кордон до Львова, ризикуючи потрапити в руки поляків. У Львові обговорював цю справу з директором Центросоюзу, Юліяном Шепаровичем, кол. командантом артилерійського полку Української Галицької Армії. Шепарович втамничив у справу кількох чільних кооператорів: Остапа Луцького, Юрія Павликівського, Іллю Сіманчука, М. Творидла і Зенона Пеленського, які поставилися до справи позитивно, даючи йому свої уповноваження. Вони погодилися *виасигнувати* потрібну суму грошей на закуп зброї для 15,000 січовиків, а саме: кріси, автоматичні пістолі, легкі і важкі скоростріли, гранотомети, ручні гранати, протилентунські скоростріли і 2 цм. гарматки.

Можна припустити, з яким задоволенням вертався Шухевич до Хусту з тієї подорожі. Та він

РЕЗОЛЮЦІЇ АСОСІАЦІЇ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ, АДУК ДО ХІІІ ЮВІЛЕЙНОГО КОНГРЕСУ УККА

Ми, члени Асоціації Діячів Української Культури, в Америці:

1. Щиро вітаємо ХІІІ Ювілейний Конгрес вільних українців у Америці УККА, як нашої загальногромадської організації та найвищого українського політичного представництва у країні Вашингтона і Лінкольна;

2. Ми прохаемо Конгрес і керівні органи УККА звернути надалі якнайпильнішу увагу на стан української мови і культури в Америці, особливо в той час, коли в окупованій Росією Україні з цього навчального року вже заведено викладання окупантівної, російської мови з першої кляси навчання та навіть по садочках і яслах;

3. Ми протестуємо проти хибних гасел в „Енциклопедії Українознавства — 2“ (головний) НТШ у Франції, таких як УССР нібито є переємником державних прав УНР, або нібито неіснування в УССР СУМ та СВУ;

4. Ми звертаємо увагу Конгресу і керівних органів УККА на потребу наукових кіл опрацювати нову схему вивчення історії української літератури в українських школах в Америці і у всьому вільному світі, з викненням московсько-большевицьких прислужників із шкільних програм і включенням вивчення біографій і творчості таких українських національних письменників і поетів, як Юрій Клен,

вже не вперше рискував життям. Ці відомості завдачу Л. Шанковському, який всі ці подробці знов від Шепаровича. Ця справа виявляла військово-організаційний хист Шухевича і відданість керівників української кооперації визвольній справі“.

Доля судила, що і цим разом покоління, яке виростало досі на традиціях боїв Усусусів — Українських Січових Стрільців — в карпатському просміку між Ужоком і Сянками, на Маківці, Лисоні, під Потуторами, на символіці їх пісні „Ой у лузі червона калина“, а в дальшому на чинах УВО-ОУН, — почало свій військовий вишкіл також на Срібній Землі.

(За книжкою спогадів Любомира Гірняка „На стежках історичних подій“, Нью Йорк, 1979 р., стор. 74-76).

Леонід Мосандз, Тодось Осьмачка, Олекса Стефанович, Оксана Лятуринська, Євген Маланюк, Олена Теліга — новочасних клясиків українського письменства.

5. Ми далі домагаємося усунення з усіх українських шкіл у вільному світі так званого піручника — „Хрестоматії (з) української літератури ХХ століття“ пп. Федоренка і Маляра, видання Шкільної Ради УККА, як книжки, в якій знецінено українське письменство минулого й сучасного, в якій примушується дітей і молодь вивчати так звані твори Царинківського типу декого із членів Нью-йоркської групи, що не мають нічого спільного з українською національно-християнською культурою, і советських авторів — зрадників України.

6. Ми прохаемо Екзекутиву УККА зважити, що в наш час політика і культура — невіддільні та що вони взаємно себе доповнюють або ж поборюють. Як працівники української національно-християнської культури, ми, члени АДУК, прохаемо підтримки у нашій праці, не лише словесної чи моральної, і одночасно прирікаємо повну співпрацю з УККА, у змаганнях за основну мету Нескореної Української Нації — Українську Самостійну Соборну Державу.

7. Ми прохаемо зачитати ці Резолюції на ХІІІ Конгресі УККА у Філадельфії — колисці американської державності і демократії, а також опублікувати ці Резолюції у виданнях УККА — для ознайомлення найширшого громадянства з позиціями АДУК.

За ГУ АДУК у ЗСА
Леонід Полтава, голова
Алла Коссовська-Давиденко, секретар

3 КУЛЬТУРНОЇ ХРОНІКИ

● ВІРШОВАННЯ РОМАН ЛІНИ КОСТЕНКО „МАРУСЯ ЧУРАЙ“ вийшов в Україні мізерно малим накладом: 8.000 прим., хоча там є понад 35.000 бібліотек.

Твір позначеній рисами поетичного генія рівня Лесі Українки, пресякнений великою любов'ю до знедоленого українського народу в минулому й сучасному, написаний розкішною мовою. В основу лягла історична постать діяччини Марусі Чурай із половини 17 ст., авторки пісень „Засвіт ветали козаченky“ та ін.

● ВАЖЛИВИХ ВТРАТ ЗАЗНАЛА українська закордонна культура: 3. 7. 1980 р. помер біля Нью Йорку понад 80-літній знаний мистець-маляр Василь Панчак, член ОМУА, похований на катол. цвинтарі у Флайшмані, Н. Й., а 4.7 помер у Чікаго на 76 р. життя професор музики, композитор і диригент хорів СУМА, сл. п. Василь Джуль із пов. Долина в Україні.

Я. Д.

НАДЗВИЧАЙНИЙ РЕЙД МОЛОДОГО НАЦІОНАЛІСТА

Героїчна країна Афганістан і лицарський та бо́ювий є її народ афганці...

Для українців афганці є наче рідні брати, побратими однакової долі. Цей самий завойовник, що тепер міряє панцерами країну, руйнує шляхи Афганістану і безпощадно нищить народ, він проміряв 40 років тому такими ж панцерами ще раз наш край від сходу до заходу, спустошивши нашу країну яку протягом десять років з безприкладним в історії героїзмом боронили у важкій визвольній боротьбі сини і дочки українського народу в лавах легендарної Української Повстанської Армії на чолі з ген. Романом Шухевичем — Тарасом Чупринкою.

В цьому українська і афганська паралеля і побратимство у боротьбі, яка ведеться, частинно відмінними формами, але з єдиною метою — прогнати московських зайдів з Кабулу і з Києва, відвоювати владу і державність у звільнених від завойовника країнах — Україні й Афганістані...

Від прагнень і мрій до дійсності є лише один крок, — хотіння, на який не легко зважитися. Цей крок переступив Аскольд Крушельницький рішучою, одного дня, заявюю: „Я іду до Афганістану, до повстанців!“ — І як вирішив, так і зробив.

Тепер, по важких трудах і мандрах, позеживши тривожні дні й небезпеки, повен вражінь, Аскольд відпочиває в Лондоні і залишки розповідає про свою одисею, що повела його з побратимами-афганськими повстанцями в країну, де йде нерівний змаг Давида з Голіятом, змаг нескорінного народу проти невільницької імперії Росії.

Найважливіше, що виніс є тих тривожних, повних гарту духа і тіла 10-ти днів одисеї Аскольда, це чітке і глибоке переконання, що за того треба боротися, а відвоювати від наїзника — Москви самостійну державу, можна тільки силою власної зброї.

Розповідь Аскольда слухається з увагою, інколи з напругою вслають партізани українських сорокових років, що складаються і творять історичний епос ОУН-УПА, героїчного подзигу українського народу в його двофронтовій боротьбі проти двох суперпотуг — Німеччини і Росії.

І тому на свій лад, своїм спилем та своїм відчуттям сприймання, хочеться переповісти деякі

фрагменти з одисеї Аскольда, що запам'яталося з його розповідей.

24-го липня Аскольд був готовий у далеку дорогу, що крила в собі багато невідомого. З професії журналіст, він озброївся пером, записником, фотоапаратом і магнетофоном. Він узяв лише необхідні речі, практичні в умовах твердого номадного, партизанського життя. Крім того, Аскольд спорядив доволі важкий пакунок з літературою і ляточками, що необхідне в потребі ознайомлення афганців з українською справою і для сповнення місії.

Найбільшу віддалу з Лондону до мети (Афганістану) подолав Аскольд літаком, приземлившися 25-го липня в Ісламабаді, столиці Пакістану, а звідси різними видами транспорту і різними шляхами добився до прикордонної полоси, де концентруються афганські повстанські центри і знаходяться бази деяких повстанських груп, як також табори афганських втікачів.

Відрекомендувавшись, від кого прибув, і представивши провідників повстанської групи, до якої є зв'язок, повновласті, Аскольд заявив, що має бажання дістатися до оперативних партизанських баз внутрі Афганістану, побачити на власні очі руїни наслідки московської окупаційної війни, пізнати, який є моральний стан афганців в обличчі наїзника і боротьби, і головне — бути учасником одного хода б із повстанських рейдів. Афганські провідники визвольної боротьби і партизанських груп прийняли Аскольда дуже приязно, відбули з ним ряд розмов, інформуючи його про ситуацію в країні, про успіхи й труднощі повстанської боротьби. З оптимізмом вони дивляться в майбутнє, з вірою в нелегку перемогу, яка пройде після багатьох років боротьби. Вони радо пішли назустріч бажанню Аскольда, намітили спільно з ним плян і маршрут переходу кордону і даліше вглиб Афганістану повстанськими шляхами. Провідники афганських повстанців призначили трьох Мужагідін: Малянга, Нагма і Яфара, як зв'язкових до різних повстанських груп і як його особисту охорону. В такому складі групи вирушив Аскольд до переходу пакістансько-афганістанського кордону.

Пакістанські урядові чинники, в страху і перед

пресію Москви, не дають вільного переходу кордону до Афганістану нікому з європейців, тим паче журналістам. Тому афганці переодягли Аскольда по-своєму, в штани на крій шараварів, в широку об'ємисту сорочку й обов'язково нав'язали йому турбан на голову.

Крок, два, ще пару десятків кроків, і Аскольд знайшовся в тій дійсності суворої життєвої проби, на терені завзятої боротьби афганців проти зла, проти жахлиого ворога людства, ворога України — московського большевизму і комунізму. Перед очима розкрилась панорама гір, високих засніжених верхів, що є природними союзниками партизан, їхніми охоронцями. Між ними є розбудовані оселі афганців, звідки походять повстанці, звідки для них йде підтримка.

Вже 1-го серпня під вечір — розповідає Аскольд — наша чотиричленна група, пройшовши більше чим мілю дороги від пакістанського кордону, зупинилася на нічліг в затишному місці. Ми запалили ватру і залягли кругом неї. Я довго не міг заснути. Нічну тишу часто зрушували то постріли з рушниць, та кулеметій черги. Десь ішли бої. Кругом нас, в різному напрямі гір, палали ватри. Я нарахував 15 вогнів і думав, що таких, як наша група, є багато кругом. Це партизанські групи на відпочинку, одні після успішного рейду і засідки на ворога, є в поворотній дорозі до своїх баз, інші в дорозі з пляном чергової збройної сутички з окупантом. Була холодна ніч і я майже не спав. Досвіта, трохи зігрівшись афганським чаєм, о год. 5-ї ми рушили в дорогу, сходили з гори вниз. На безхмарому небі сонце щедро розсівало тепло. В обідню пору, коли ми з'їли по шматку козятини, стало гаряче. Температура піднялася до понад 90 степенів тепла.

З-го серпня, як нам здавалося, московські окупантійні війська оживили свої воєнні операції. Безнастанно протягом усього дня чутно було канонаду гармат, дрижала земля, зранена розривами бомб. Повз нас переходили зчаста озброєні афганці, нові добровольці в дорозі до повстанських баз.

Чергового дня ми йшли 15 годин. На моїх ногах з'явилися пухирі, відкривалися рани. Важко було йти. Тіло обливав піт, бо спека ставала все більше задушливою, а до того ще нестерпно докучала спрага, а вода в тій околиці теплувата і чомусь гірка. Кожне село, яке ми проходили, мало відстрашуючий вигляд; наслідок атак бомбовозів і гелікопте-

рів, що викликають великі жертви жінок і дітей. Чоловіки скриваються в горах. Вони мусять берегти себе при житті, щоб вести боротьбу. Афганці зазнають значних втрат головно тому, що не мають медикаментів, ні досить лікарів. Важче ранені вмирають, позбавлені належної медичної опіки.

Наблизуючись до Джелалабаду, ми зустріли групу Муджагідінів, що поверталися з рейду в цьому місті. З захопленням вони розказали, як щойно кілька годин тому знищили своєю ракетною зброєю два московські танки з залогою й обслугою, в числі десять вояків. Ціла околиця провінції, якої центром є Джелалабад, є в руках повстанців — Муджагідінів. З їх уповноваження діють по селах ради, що займаються всіма аспектами життя населення, м. ін. ведуть школи, встановили регулярний транспорт між селами, курсуючими автобусами.

Всюди, де ми дотепер були, чули від місцевого населення, ще більше від повстанців багато легенд про одважного і хороброго Муджагідіна, здібного командира регулярного повстанського відділу, який складається з 500 багнетів. Його ім'я — Магмуд, молодий 21-літній афганець, кол. студент інженерії в Кабулі, визнаний зараз як один із найкращих командирів повстанських груп, який має за собою вже багато переможних рейдів, завдавши ворогові дошкільних втрат в людях і зброї, втративши за 16 місяців боротьби лише 20 вбитих або ранених з його оперативної групи Муджагідінів. Не диво, приспішили ходу, щоб якнайшвидше дістатися до його бази, покиненої селянами оселі в околиці Сукгурт.

6-го серпня, до краю втомлені, ми дійшли до повстанської бази Магмуда. Яких 25 повстанців тут живе постійно на господарстві, що кругом огорожене стіною. Тіністі, розлогі дерева в городі цієї бази служать для них охороною від пекучого сонця. На них розвісили повстанці свій арсенал: крісні типу Енфілд і здобуті від москалів у рейдах скоростріли, звані „калашников“. Як нам пояснив сам командир, Магмуд, тут приміщується його головна вихідна оперативна база для рейдів до Джелалабаду, де є залоги московських окупантійних військ.

Магмуд добре володіє англійською мовою, є привітний. В рисах його обличчя наявний характер рішучого й одважного командира. В його присутності є почуття безпеки, відчуття, що задуми і почини Магмуда не проваляться, він їх здійснить переможно.

(Закінчення у ч. 12).

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“

Security Savings and Loan Assn.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В „Певності“ Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховуванні щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартально.
- В „Певності“ Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В „Певності“ Ваші ощадності обезпечені Федерально Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В „Певності“ Ви можете відкрити пенсійні конта, т. зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першого депозиту пенсійних чеків.
- В „Певності“ є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В „Певності“ є вогнетривалі скриньки для переворування цінних речей.

**ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІІ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРИМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½ %
ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

ГОВОРІТЬ ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО

“МАЛОРОСІЙСЬКА КОВБАСА”

(Фейлетон)

Не буде тут мови про українську (полтавську, волинську, київську, галицьку, херсонську і т. д.) ковбасу — печену, варену чи вужену, запашну, смажену, з частинчиком, перчиком-папричкою, про яку, на саму згадку, слинка з рота котиться, а шлунок починає бурчати, домугаючись зразу того добра.

Наші північносхідні завидючі сусіди — москалі, під кормигою яких маємо нещастя каратись вже кілька сот літ, також не забудьте смакуни нашої української ковбаси в усіх її видах, не менше як борщу, вореників, холодцю й інших виробів нашої винахідливої кулінарії, а також нашої історичної минувшини, культури, хліба, природних багацтв і т. д. Вони вже давно назвали нашу славну ковбасу „малоросійська колбаса“, бо слово „українська“ ніяк не може перелізти через їх захерливу пельку.

Тут буде мова про іншу „малоросійську ковбасу“, створену на людський праобраз: із ногами, головою, руками, тулубом і всім тим, що ним нагородила мати-природа людську подобу. Як бачите, буде мова про українську людину, яка крім фізичного кореня, що виходить з українського чорнозему, нічого більше в собі українського не має. Такі типи в минувшині й сьогодні служили і служать ревно всім московським білим і червоним гнобителям нашого народу, лизали й лижуть їх лапти, упідлювались по самі нікуди і запопадливо помагали й помагають рідних батьків-матерів, братів-сестер катувати, останню з них сорочку скидати.

Розвелось цих продажних типів, нівроку, в Україні; не бракує їх і в нашій діаспорі. Аж соромно робиться перед чужинцями за них.

Не будемо їх всіх вичисляти, бо щоб зібрати імена й прізвища всіх тих нікчемників, треба б чималої книгореєстру... Згадаємо їх лише загальніково, всіх отих старшин козацьких, які, одержавши з царської ласки ярлик на дворянство, помосковицілись, або всіх тих підсоветських „перших секретарів“ КПУ, прем'єрів, міністрів, наркомів, академіків і т. д., які за партквиток і обильне коритце раді були і є вислужуватись і панові й нищити своє рідне на кивок його пальця.

В останніх десятиліттях і в нашій діаспорі з'явилась та нікчемна порода наських „малоросійських колбас“. Усім нам відомі афери різних гулаїв, петрових-домонточів, багатирчуків, а серед нашого „прогресивного“ червоного охвістя — толоко-кравчуко-косачовських.

Останньо на денне світло висколив якийсь Херус, якого певні американські московільські кола видвигнули на директора українських радіо-передач у радіо „Свобода“. Ця „малоросійська колбаса“ так обкрає радіо-передачі в Україну, що й нічого туди вже висилати. Особливо не любить цей русотяп, коли в тексті передач є згадка про українську державність, чи змаг українського народу до неї. Зразу вирве, обгризе зубами. І не помагають ні просьби, ні грозьби, ні критика. Впреться, як осел, задивлений у свій жолоб, і робить усе на шкоду

батьківщині й рідному народові. Жодний рідний авторитет його не вговкає. Він його не визнає і не респектує, а визнає й респектує чужий, який йому жолоб підсува, хай він буде й ворожий нам. „Малоросійський колбас“ — „всю равно“!

Москалі різних мастей та й деякі, прихильні їм американці, страшно як люблять оцю породу „малоросійських колбас“, не гірше від ковбас справжніх, істинних.

А український народ? Він гидує тією нікчемною породою, якій не оминути справедливо суду історії. Її не поможуть тоді ніякі чужі „авторітети“, ні американські, ні московські.

УМІ МАЄ ЗАРЕАГУВАТИ

Музикологи, як д-р В. Ревуцький, Осип Залеський, д-р Ігор Соневицький з рамени Українського Музичного Інституту мали б зареагувати на часті повторювання радіовисильнею „Нью Йорк Таймсу“ в ЗСА муз. програми, з хибними промосковськими інформаціями.

6. 10. 1980 р. у вечірніх годинах та висильня знову передала „Варіяції“ Бетовена, додаючи — „на російську тему“. У тому творі виразно використано і звучить укр. народна пісня „Хав козак за Дунай“, і той твір був написаний Бетовеном для українського Гетьмана Кирила Розумовського, який в Україні, у Глухові, мав у палаці власну оркестру і театр (АДУК).

СТРАЙКИ І ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ, СХ. НІМЕЧЧИНІ, ВІРМЕНІЇ — ЦЕ ЛІШЕ ПОЧАТОК ВЕЛИКИХ ПОДІЙ У БОРОТЬБІ ПРОТИ МОСКВИ.

„Сторонні сили та міжнародна політична коньюнктура можуть мати значення допоміжних, алі не вирішальних чинників. Беремо їх до уваги в такому розумінні і використовуємо їх, але відкидаємо всякі орієнтації на сторонні сили“.

СТЕПАН БАНДЕРА

ВІДЗНАЧАЙМО 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСИ ВЖЕ ТЕПЕР НОВИМИ УСПІХАМИ У ВСІХ ДІЛЯНКАХ УКРАЇНСЬКОГО ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ — В ІМ'Я ПЕРЕМОГИ НАЦІОНАЛЬНО-ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ!

ПОНЕВОЛЕНИ НАРОДИ ДАЮТЬ ЗРАЗКИ ГЕРОЇЧНОЇ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОЛОНІЯЛІЗМУ РОСІї.

Ярослав Стецько